Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 227 ◆ Субота, 23 листопада 1991 року ◆ Ціна 30 коп. (Передплатникам — 10 коп.).

2

Учора в Державному академічному театрі опери і балету імені Т. Г. Шевченка відбулося урочисте засідання Верховної Ради України, присвячене 125-річчю з дня народження М. С. Грушевського.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

ДО НАС ЇДЕ ШЕВАРДНАДЗЕ

Нестабільність у Радянському Союзі є найбільшою загрозою миру в світі, заявив Едуард Шеварднадзе. Він повідомив, що незабаром відвідає ряд столиць колишніх радянських республік і обговорить нинішнє становище з тамтешнім керівництвом. У першу чергу, вважає радянський міністр зовнішніх зносин, слід владнати існуючі міжреспубліканські суперечки, щоб забезпечити єдність Союзу. За словами представника МЗЗ Чуркіна, Шеварднадзе особливо занепокоєний ситуацією на Україні й планує відвідати її першою.

БУДЕМО З АМЕРИКАНСЬКИМ ХЛІБОМ

Майже півтора мільярда доларів виділив Вашингтон на продовольчу допомогу Радянському Союзові. Мільярд 250 мільйонів становитимуть кредити для закупівлі американського зерна. 160 мільйонів доларів підуть на забезпечення населення республік харчовими продуктами цієї зими. Водночас палата представників конгресу США вирішила надати СРСР режим найбільшого сприяння у торгівлі.

КАБІНЕТ міністрів України прийняв постанову про підвищення грошових норм харчування у лікувально-профілактичних і санаторно-курортних закладах для громадян, які постраждали внаслідок чорнобильської катастрофи.

Відтепер хворим, які постраждали від аварії, у лікувально-профілактичних закладах (відділеннях) до діючих грошових норм витрат на харчування щодня додаватиметься від 1 крб. 12 коп. до 2 крб. 76 коп. залежно від віку.

ІНДЕКС споживчих цін фіксованого набору товарів та послуг, що входять до складу мінімального споживчого бюджету, за жовтень 1991 року по відношенню до 2 квітня склав 115,1 процента.

9

Задихнувся і почорнів на 73-му році після Жовтня знаменитий сімсотлітній Запорізький дуб. А це знову почав оживати... Бо не вмирає козацька душа, бо сила природи віщує відродження України. І зоря Михайла Грушевського знову сходить над нами.

Цитата дня

Україна не відмовляється від сплати своєї частки союзної заборгованості. Але нам не дають пряму і чесну відповідь, яке майно має Союз за рубежем. Від нас приховують розміри комерційних кредитів, які брали міністерства, відомства СРСР... Я не уявляю собі людину, яка б підписала вексель, де не позначено, скільки вона заборгувала. Вважаю таку ситуацію нонсенсом.

Вітольд ФОКІН,
Прем'єр-міністр України.

БЕНКЕТИ ВІДМІНЯЮТЬСЯ

З 15 грудня продовольство у санкт-петербурзьких державних магазинах продаватиметься за картками. Це рішення прийнято мером міста Собчаком. Він повідомив також, що жителі Санкт-Петербурга зможуть купувати харчі лише в магазинах, розташованих поблизу їхніх домівок. Крім того, Собчак видав постанову про заборону в місті всіх офіційних бенкетів.

НЕВДОВЗІ СТАБІЛІЗУЄМОСЯ

Литва невдовзі матиме розвинуту економіку, заявив агентству Рейтер прем'єр-міністр Вагнорюс. «Ми швидше просуваємося до ринкової економіки, ніж Латвія та Естонія. Згідно з моїми сподіваннями, — наголосив він, — литовська економіка стабілізується протягом наступних п'яти місяців».

12

Для радіо «Свобода» час ідеологічної боротьби минає. Але це не означає, що вона вже виконала свою місію. Навпаки, з падінням берлінського муру та комуністичного режиму в Східній Європі її позитивна роль зростає. «Свобода» дуже потрібна Україні, де йде процес державного будівництва.

Голос України

Засновник — Верховна Рада України

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
252047
Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Приймальня — 446-92-11
Відповідальний секретар — 446-72-63
Завідуючий коректорською 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-84-52, 441-85-64
листів — 441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
партій і рухів — 441-82-05,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,
бухгалтерія — 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955

Тираж 158.700

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень.
Сьогодні на 16 сторінках.

ЖИВЕ ПАМ'ЯТЬ—ЖИТИМЕ УКРАЇНА

У трагічній історії українського народу є постаті, які стали його духовним підмурівком, його совістю і гордістю, його правдою і вірою. До таких постатей, безперечно, належить знаменитий історик і видатний державний діяч Михайло Грушевський, 125-річчя з дня народження якого відзначаємо цього року.

Славному синові українського народу і було присвячене урочисте засідання Верховної Ради України, яке відбулося вчора у Державному академічному театрі опери та балету імені Т. Г. Шевченка.

Думаючи про перспективи вільного розвитку українського та інших народів російської імперії, — сказав Голова Верховної Ради України Л. Кравчук, який виступив з доповіддю, Михайло Грушевський вірив, що українську державність можна утвердити в рамках демократичної федерації. Однак розвиток подій змусив його розчаруватися. Тому вже на початку 1918 року Центральна Рада, яку очолював М. Грушевський, проголошує Україну самостійною і незалежною державою.

Зрештою, той самий шлях пройшли і ми: від Декларації про державний суверенітет України до Акта проголошення незалежності України. Воно й не дивно, бо і покоління Грушевського, і наша генерація вирішують одне і те ж завдання: створення самостійної Української держави.

Проте подібність вирішуваних проблем, сказав далі Л. Кравчук, не повинна нікого вводити в оману: надто різні історичні і суспільно-політичні умови діяльності, далеко не однакові стартові позиції. Багато в чому нашим попередникам було легше. Нація ще не знала жахів організованого голоду, сталінського терору, тоталітарного тиску на національну самосвідомість, мову, культуру, чорнобильського нищення генофонду, не звідала всеохоплюючого загального страху.

Але де в чому і нам легше: будівництво української державності спирається на повчальний досвід визвольних змагань нашого народу 1917-1920-х років. Ми маємо змогу взяти уроки з практичної діяльності УНР, не повторити прикрих помилок. Ми просто повинні бути реалістами, рішучими й послідовними, гнучкими й наполегливими, стійкими і згуртованими.

М. Грушевський поклав усе своє життя на вівтар українського національного відродження, на створення незалежної Української держави. В нашій пам'яті він назавжди залишиться як автор монументального дослідження «Історія України — Руси», як один з головних творців самої історії. В його драматичному житті були перемоги і поразки, піднесення і зриви. Але з упевненістю можна сказати: доки живе Україна — житиме з нею в наших серцях талановитий і самовідданий її син — Михайло Грушевський.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, Борис СИДОРЕНКО.

(Текст доповіді Л. Кравчука буде опубліковано в наступному номері).

Вибори Президента

ОБ'ЄДНАТИ, А НЕ ДІЛИТИ

Кандидата у Президенти, главу Українського парламенту Л. Кравчука ще в аеропорту Ужгорода «атакувала» група представників Товариства карпатських русинів, яке поставило собі за мету добитися від Верховної Ради автономної республіки. Молодики з прапорами можливої, на їх погляд, держави супроводжували Л. Кравчука по всьому маршруту його перебування в області. Кандидат у Президенти уважно вислухав вимоги «атакуючих». Відбувся заінтересований діалог. Але в ході нього чіткої відповіді, чому саме згаданої форми автономії добиваються карпатські русини, і що конкретно принесе вона жителям краю, Голова Верховної Ради не одержав. Останнім часом на фоні численних суспільно-політичних проблем у регіоні загострилися міжнаціональні проблеми. З'явилися різні політичні сили, які намагаються пересварити між собою людей різних національностей, що живуть на Закарпатті. Ними розповсюджуються провокаційні листівки (одну з них Л. Кравчук зачитав на зустрічі з керівництвом області та депутатським активом), висуваються екстремістські гасла тощо. Все це шкодить ще не побудованій суверенній державі.

— Головне для нас сьогодні, — підкреслив на згаданій зустрічі глава Українського парламенту, — згуртувати свої сили, об'єднатися спільною метою, а не ділити ще не сформовану державу на окремі князівства.

Серед найбільш болючих питань, що порушувалися і депутатським активом, і під час зустрічі з людьми на виробництві — проблема спрощеного переходу кордону.

— Вважайте, — запевнив співрозмовників Голова Верховної Ради, — що ще нинішнього тижня питання буде знято.

Під час розмов із закарпатцями про найближчі роздержавлення, приватизацію кандидат у Президенти підкреслив:

— Я прихильник регульованої приватизації. Причому вона повинна відбуватися поступово, продумано, на основі відповідної інвентаризації. І що дуже важливо — форму приватизації і господарювання має обирати сам власник. А держава зобов'язана тільки передбачити законом різноманітність цих форм, щоб не зациклитися на якійсь єдиній.

Прообразом однієї з них могла б бути агропромислова фірма села Великі Лучки, яка сьогодні поставляє партнерам не сировину, а готову продукцію. У господарстві діють цехи по переробці м'яса, овочів, фруктів, інші підсобні промисли. Дбають тут і про соціально - побутові запити людей. Так, буквально днями відчиняє двері сучасний оздоровчий комплекс-лікарня вартістю понад 2,5 мільярда карбованців.

— Бажаю вам бувати тут лише в оздоровчих кабінетах, — зичив наснаги трудівникам господарства, оглядаючи корпуси новобудови, Л. Кравчук.

Він відвідав також місцеву церкву, оглянув іконостас, мав розмову з віруючими.

Відповідаючи на численні запитання депутатського активу, під час зустрічей у трудових колективах, протягом виступу в прямому ефірі по обласному телебаченню, Леонід Макарович намагався внести ясність, висловити власну позицію або ж зняти напругу з ряду наболілих проблем.

Микола ГОРВАТ, Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ, спеціальні кореспонденти «Голосу України».
Закарпатська область.

«З БІДИ ВИХОДИТИ РАЗОМ»

Ця думка була провідною у виступі кандидата у Президенти, Голови Верховної Ради України Л. Кравчука перед жителями буковинського села Киселів Кіцманського району, що зазнав радіаційного забруднення в результаті аварії на Чорнобильській АЕС. Україна не залишить у біді потерпілих людей, їм буде надано посильну допомогу в кваліфікованому лікуванні, забезпеченні медапаратурою та екологічно чистим харчуванням, без зволікань відселятимуться люди з небезпечних для здоров'я зон. Леонід Кравчук наголосив також, що найближчим часом буде підключено науковий потенціал для з'ясування справжніх причин захворювання чернівецьких дітей на алопецію, створено умови для їх оздоровлення.

Щодо рішення Чернівецької обласної Ради провести 1 грудня місцевий референдум з приводу надання Буковині статусу найбільшого сприяння в зовнішньоекономічній діяльності, Голова Верховної Ради заявив, що таке право буде надано й без опитування.

В атмосфері щирості й доброзичливості відбувалася зустріч Л. Кравчука з військовослужбовцями прикордонного загону. На ній ішлося про соціальний захист прикордонників та митників, удосконалення цих важливих служб, піднесення їхнього престижу.

Торкнувшись проблеми перегляду існуючих кордонів, що останнім часом нав'язується ззовні, Л. Кравчук підкреслив: той, хто виношує такі підступні задуми, неодмінно пожне бурю. Україна рішуче відкидає такі посягання.

Прикордонники подарували гостеві комплект військової форми, запевнили, що підтримають його на виборах. Кандидат у Президенти виступив у прямому ефірі по телебаченню, провів прес-конференцію, пройшовся вулицями обласного центру, де зустрів багато давніх знайомих. Адже в Чернівцях він працював свого часу.

Василь БАБУХ, власний кореспондент «Голосу України».

**На знімку: під час зустрічей у селах Чернівецької області, які постраждали від чорнобильської катастрофи.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.**

НАШІ ПРОБЛЕМИ НАМ ВИРІШУВАТИ

21 листопада перший заступник Голови Верховної Ради України І. Плющ мав зустріч із групою зарубіжних журналістів. Він ознайомив присутніх із соціально - політичною та економічною ситуацією в Україні, а також відповів на численні запитання. Представників закордонних засобів масової інформації цікавили, зокрема, питання, пов'язані зі створенням власних збройних сил в Україні. Вони будуть об'єднаними на основі колективної безпеки, — підкреслив І. Плющ. А тільки потім ми почнемо створювати наші збройні сили, які, на мою думку, не повинні перевищувати 100 тисяч військовослужбовців. Щодо ядерного потенціалу України, то ми додержуємося трьох основних принципів, а саме: не виробляти, не мати і не застосовувати ядерну зброю.

Зацікавленість західних журналістів висловлювалась і у питаннях щодо екологічних і медичних наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. На що перший заступник Голови Верховної Ради України зауважив: «Україна докладає гігантських зусиль до ліквідації наслідків чорнобильської катастрофи. У зв'язку з цим виникає серйозна проблема з фінансуванням цієї роботи. Виходячи з цього, Верховна Рада України звернулася до ООН з пропозицією створити світовий фонд ліквідації наслідків чорнобильської аварії».

Артем ПРОХОРЕНКО.

УЧАСНИКАМ ПЕРШОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСУ ФІЛОСОФІВ

Щиро вітаю учасників Першого Всеукраїнського конгресу філософів.

Творча філософська думка завжди була на Україні духовним натхненником радикальних суспільних змін. Становлення давньоруської держави осяяне античною філософією та християнською патристикою. Національно-визвольні рухи 16—17-го віків супроводжувалися загальнослов'янською просвітою Києво-Могилянської академії. Демократичні процеси протягом останніх століть надихалися філософською творчістю Сковороди, Шевченка, Франка, кирилометодіївців, громадівців, університетських учених. Навіть у важкі часи тоталітарного режиму в українській філософії зберігались осередки живої думки.

Багатовікові філософські традиції в системі українського менталітету дають підстави сподіватись, що філософія займе важливе місце і в сьогоднішньому відродженні України. Осмислення змін духовної ситуації, процесів становлення громадянського суспільства, правової держави, проблем людини, національних і загальнолюдських цінностей, перспектив українського суспільства піднесе філософію на якісно новий рівень розвитку, допоможе народові вибрати і реалізувати власну долю.

Бажаю всім учасникам конгресу плодотворної роботи.

Л. КРАВЧУК.

АВСТРАЛІЯ ЦІКАВИТЬСЯ НАМИ

Учора до Києва з офіційним візитом прибув міністр закордонних справ і зовнішньої торгівлі Австралії Г. Еванс. Першим заходом, передбаченим програмою перебування міністра у столиці нашої республіки, була його зустріч з Головою Верховної Ради України Л. Кравчуком.

Глава українського парламенту привітав високого гостя і відзначив, що останнім часом одержує багато листів від австралійців українського походження, які висловлюють бажання взяти участь у всенародному референдумі. Доброю передмовою до цього важливого політичного заходу є святкування 125-ї річниці від дня народження М. Грушевського, першого Президента України, сказав Л. Кравчук.

Продовжуючи розмову, Г. Еванс зазначив, що йому дуже приємно відвідати Україну в такий день і почути теплі відгуки про 25 тисяч українців — громадян п'ятого континенту. Міністр сказав, що результати референдуму, напевне, відіграють велику роль у міжнародному визнанні суверенної української держави, в тому числі з боку Австралії, яка має намір через певний час відкрити у Києві своє консульство. Г. Еванс також передав Л. Кравчукові особисте послання прем'єр-міністра Австралії Р. Хоука.

Далі Л. Кравчук на прохання Г. Еванса поінформував гостя про концепцію розбудови української держави, шляхи оновлення відносин з іншими республіками.

Того ж дня міністр закордонних справ і зовнішньої торгівлі Австралії зустрівся з першим віце-прем'єром України К. Масиком, міністром закордонних справ А. Зленком, кандидатами в президенти України та представниками приватного бізнесу, влаштував прес-конференцію в МЗС України.

Олексій ЄВСІКОВ.

ДО ВІЗИТУ В УКРАЇНУ

міністра закордонних справ і зовнішньої торгівлі Австралії

У Києві з офіційним візитом перебував міністр закордонних справ і зовнішньої торгівлі Австралії Гарет Джон Еванс.

Він народився 5 вересня 1944 р. в Мельбурні. Закінчив Мельбурнський і Оксфордський університети, де вивчав право, економіку, політику і філософію. В 1971—1976 рр. викладав право в Мельбурнському університеті, в 1977—1978 рр. займався адвокатською практикою.

З 1978 р. — сенатор федерального парламенту від штату Вікторія.

В 1980—1983 рр — генеральний прокурор в «тіньовому» уряді лейбористів.

Після приходу в 1983 р. до влади Австралійської Лейбористської партії (АЛП) був призначений генеральним прокурором країни. З грудня 1984 року по липень 1987 року — міністр ресурсів та енергетики, потім, до вересня 1988 р. — міністр транспорту і зв'язку. З лютого 1987 р. — заступник лідера АЛП і урядової фракції в сенаті.

У вересні 1988 р. Г. Дж. Еванса призначено міністром закордонних справ і зовнішньої торгівлі Австралії.

В Україні висловлюють впевненість, що його візит сприятиме встановленню стабільних взаємовигідних відносин між двома державами.

Прес-центр МЗС України.

НЕ ОБДУРИТИ Б НАРОД

НОТАТКИ З ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЙ В. ЧОРНОВОЛА Й Л. ТАБУРЯНСЬКОГО 20—21 ЛИСТОПАДА

Годинні бесіди обох кандидатів з журналістами звелися, в основному, до уточнення пунктів передвиборних програм.

Але перше, що зробив В. Чорновіл, було спростування висвітлення Російським телебаченням того ж дня його поїздки й зустрічей з виборцями Криму. «Розповідь про те, що мої прихильники виганяли із залу противників — це нахабна дезинформація», — заявив кандидат. І пояснив, що всі спроби членів Громадянського форуму Криму звинуватити його в «націоналізмі», «насильницькій українізації» чи антикримській позиції закінчилися тим, що він просто попросив показати газету з результатами голосування в українському парламенті щодо КрАРСР, які свідчили б: він був проти. Таких не виявилося. «І не могло бути, — сказав В. Чорновіл. — Бо я завжди підтримував автономію Криму. Але не за територіальною, а за національно-територіальною ознакою, з урахуванням права корінного народу, кримських татар, на свою державність. А в парламенті я або голосував «за», або утримувався». А далі пояснив своє розуміння федеративного устрою України: «Я зняв слово «федеративний» зі своєї програми, бо виступаю за цілісну Україну, побудовану за принципом розширеного земельного самоврядування. Так, як у Німеччині і США. Мови про Україну як федеративне об'єднання земельдержавних одиниць — не може й бути. А от землі можуть самі визначити принципи свого внутрішнього життя, мову тощо. Розширення місцевого самоврядування має грунтуватися на прямих виборах керівників усіх рівнів і діяльності президентських представників, які контролюватимуть здійснення реформ згідно з президентською програмою. «Гефеківці», отримавши одкоша, пішли із залу самі, їх ніхто не виганяв».

Про свого основного, на його думку, суперника на виборах, Л. Кравчука, В. Чорновіл сказав лаконічно: «Гнучка людина і гнучка політика». А далі закликав усіх своїх колег-суперників не шукати в програмах один одного того, чого там нема. «Дісталося» й Л. Кравчукові, і Л. Лук'яненкові, і І. Юхновському.

Підсумовуючи зустріч, В. Чорновіл покритикував «Голос України» й Українське телебачення за нерівномірне висвітлення передвиборної боротьби. Ознайомив В. Чорновіл і з телеграмами у військові частини, в яких керівництвом Київського військового округу й слова не було сказано про підтримку референдуму 1 грудня. «Така демократія за наказом нікому не потрібна», — вважає він.

А наступного дня заговорив «великий мовчальник», кандидат у Президенти Л. Табурянський, який відмовився від передвиборних поїздок по областях і про позиції якого відомо було хіба що з виступу по радіо та з епізодичних інтерв'ю в газетах. «Це моя тактика ведення боротьби. Бо я вважаю, що не словами треба агітувати за свої програми, а справами. Для людей треба створити такі умови праці, щоб вони могли й на себе заробити, і тим, хто через якісь причини не може працювати, допомогти. Ото й уся програма», — заявив Л. Табурянський.

І взагалі він вважає, що жоден із семи нинішніх претендентів «на булаву» не може бути хорошим Президентом України, бо одна справа — хотіти й знати, що робити, й зовсім інша — знати й уміти зробити, пройти всіма шляхами управління. «До влади повинні прийти нові люди з новим мисленням. Тому я буду радий, коли референдум підтвердить незалежність України, а президентські вибори взагалі не відбудуться. Треба, як на мене, розпустити цей парламент, переобрати його на багатопартійних засадах і вже весною наступного року обирати Президента», — сказав Л. Табурянський.

У разі обрання Президентом Л. Табурянський щасливого життя не обіцяє. На його думку, радикальні реформи проходитимуть болісно, і про це говорити народові треба чесно. «Якщо мене оберуть, я це робитиму, і коли народ мою програму не підтримає, піду у відставку, — сказав кандидат. — Але саме за таким підходом до справи майбутнє».

Першими указами Л. Табурянського як Президента будуть укази про розпуск Кабінету міністрів В. Фокіна як некомпетентного, заборона виготовлення в Україні будь-якої зброї, окрім необхідної для оборони, швидка й справедлива приватизація. «Втратимо час у приватизації — станемо такими рабами нових власників, що всім рабам раби», — заявив Л. Табурянський. Згодьтеся, невесела перспектива...

Одне приємно: обидва кандидати бачать майбутню Україну відкритою, демократичною державою. А за таку державу варто голосувати.

Володимир СКАЧКО.

КУЛЬТУРА ЗВІЛЬНЯТИМЕТЬСЯ ВІД ПОДАТКІВ

Ці слова стали підсумком зустрічі Голови Верховної Ради України Леоніда Кравчука, Прем'єр-міністра Вітольда Фокіна з творчою інтелігенцією, що проходила вчора у приміщенні Державного музею літератури України.

Відкриваючи захід, міністр культури України Лариса Хоролець зазначила, що нині урядом вирішуються питання розвитку культури, соціальний захист її працівників, надання коштів для підтримки закладів культури з резервного фонду Кабінету міністрів України тощо.

Однак, незважаючи на це, залишається ще багато нерозв'язаних завдань. На них в основному й акцентували свою увагу виступаючі. Пропонувалися способи розв'язання багатьох суспільно важливих проблем, які стоять перед діячами культури.

Пролунала думка, що на терені національного відродження утворилося багато кон'юнктурних колективів, які проникають за кордон і виступають «від імені» державних колективів України. Запобігти цьому можна: слід надати Мінкультури право ліцензувати творчі колективи, що виїжджають, і водночас підтримувати відомих виконавців.

Перехід до ринку позначився й на музично-видавничій діяльності. Так, наприклад, єдиному спеціалізованому видавництву «Музична Україна» безжально урізаються фонди на папір.

Наголошуючи на необхідності конкретної реалізації програми національного відродження, промовці акцентували особливу увагу на вихованні дітей в атмосфері національної культури. Для цього слід готувати відповідні шкільні програми, налагоджувати зв'язки між навчальними й культурологічними закладами.

Торкаючись політичних питань, присутні стверджували, що тільки в умовах незалежної України можливий широкий розвій нашої духовності й культури.

Наприкінці зустрічі Леонід Кравчук та Вітольд Фокін відповіли на численні запитання присутніх. Голова Верховної Ради України зокрема сказав, що майбутнім законом про культуру передбачається виділення восьми відсотків національного доходу на цю делікатну сферу життя. А найближчим часом сфера культури не обкладатиметься податком.

Володимир ТЕТЕРУК.

Кримський референдум: бути чи не бути?

22 листопада розпочала свою роботу позачергова сесія Верховної Ради Кримської АРСР, на розгляд якої винесено проект закону «Про референдум». Спочатку депутати проголосували за внесення до порядку денного прийняття Звернення до Президента СРСР про відміну Акта 1954 року, згідно з яким Крим було передано до складу України. Вимоги про відміну цього Акта постійно почути на майданах Криму, де останніми місяцями мітинги стали вже традиційними. Та жодного разу на цих мітингах, а надто на тих, які проводять прихильники приєднання Криму до Росії, не згадувалося про те, що до Росії за тим же Актом 1954 року відійшла чимала територія Східної України. Цікаво й те, що стаття 6 проекту закону «Про референдум» включає в себе й питання «территориальной целостности и изменения границ Крымской АССР». От куди сягнули! До цього навіть союзні законодавці не додумалися. Та й справді, хіба можна кордон установлювати шляхом референдуму? А як бути із статтею 70-ю Конституції України, де записано, що територію України не можна змінити без її згоди?

Гадаю, що Верховна Рада Кримської АРСР все-таки піддалася тискові депутатів та громадських організацій проросійського напряму, включивши це питання до порядку денного позачергової сесії. Думаю, недоцільно було б розглядати і приймати закон «Про референдум», не маючи Конституції Кримської АРСР, не прийнявши власного закону про вибори. Не відповідає цей проект закону нині діючій Конституції України. Та як би там не було, але депутати приступили до постатейного розгляду цього документа. А попереду, як висловився один із кримських депутатів, якщо сесія Верховної Ради Криму прийме цей закон, обов'язково буде велика баталія про визначення термінів проведення цього референдуму. Бо багатьом уже, видно, несила терпіти. Що ж, поживемо — побачимо.

Ігор КАБЛАК,
спеціальний кореспондент «Голосу України»
(телефоном).
Сімферополь.

Телеграфним рядком з Одеси

НА СТАРІЙ ШКАПІ

Не минає й тижня, щоб до Одеси не приїздив хтось із агітаторів за «великий і непорушний Союз». Нині вояжує народний депутат Росії Андрій Головін. Щоправда, охочих слухати їх небагато. За Жириновським, який верхи на кооперативній коняці гарцював центральними вулицями міста, бігла лише юрба хлопчаків.

ЛІКУЄ ОЛІЯ

Олія «Салатна», рецепт якої розроблено в Одеському науково-виробничому біотехнологічному інституті, має стійку протиракову та протипроменеву дію, поліпшує роботу печінки й підшлункової залози. Це засвідчили дослідження. Нині її виготовляється 200 тонн, а наступного року вироблятимуть більше тисячі. Значна частка надійде у регіони, що межують з Чорнобильською зоною.

ЗА АЗОВСЬКИМ — ЧОРНЕ

Медуза-гребневик, яка завдала непоправної шкоди Азовському морю, знищуючи там ікру риб, личинки мідій, рачків, взялася за Чорне. Появу колонії цієї медузи зафіксовано поблизу Одеси. Стривожені науковці спішно шукають біологічні засоби боротьби з нашестям гребневика, завезеного, як вважають, з далеких морів разом з баластними водами.

«ДОЛАРОВЕ» ПОЛЕ

Так жартома назвали в радгоспі імені Суворова Роздільнянського району 20-гектарний лан, де виростили добрий врожай звичайних кабаків. Вони підуть на корм худобі, а от за кілограм насіння зарубіжні фірми, які займаються виготовленням ліків, платять по 5 доларів. Нині планується виручити з продажу насіння не менше 100 тисяч доларів.

НАРОДИВСЯ «БУРЛЕСК»

«Сім'я» одеських театрів стрімко зростає. «Комедіум» і «Рішельє», «Театр-студія Аркадія Словесника» і просто «Аркадія», «Театр двох акторів» і «Бурлеск». Останній — наймолодший. Його прем'єрою стала музична шоу-комедія «Єврейське щастя». За серією «Лехаїм» («Щастя вам») піде серіал, присвячений учорашній та сьогоднішній Одесі.

ШОУ ДЛЯ ЙОКОГАМИ

15-річну чемпіонку Європи, майстра спорту міжнародного класу Олену Витриченко та п'ятьох її юних подруг запросив до Японії муніципалітет Йокогами — побратима Одеси. Цими днями дівчата виїхали туди, щоб взяти участь у фестивалі, присвяченому Дню міста. Вони спеціально для японців підготували спортивно-танцювальне шоу.

Георгій ВОРОТНЮК.

Конкурент за лаштунками сцени

Крісло для гостя

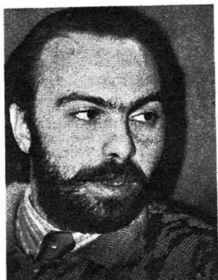
Представляємо виконавчого директора кінофестивалю «Молодість» Зураба ТОПУРІЯ. У 1984 році він закінчив факультет міжнародних відносин Київського держуніверситету, був президентом кінооб'єднання «Швидкаца» у Тбілісі, а нині знову повернувся до Києва.

— Зурабе, скільки часу тривала підготовка до кінофестивалю?

— Шість тижнів. Щоправда, я включився у роботу лише за три тижні до початку. Все готувалося, практично, на голому ентузіазмі, навіть не вірилося, що фестиваль відбудеться. Але він є...

— А чому ви полишили свою фірму в Тбілісі?

— Як вам сказати... Ми хотіли створити національний кіноцентр, який би не лише купував, продавав і знімав фільми. При центрі планували створити своєрідну юридичну службу по захисту авторських прав у кіномистецтві. Адже Грузія у «кінопіратстві» посідає, мабуть, найперше місце серед республік колишнього СРСР... Нині ця ідея не може бути втіленою в життя на моїй Батьківщині з багатьох причин.

— Ви приїхали саме до Києва...

— А куди ж мені було дітися? По-перше, тут пройшло шість років мого життя, по-друге, я дуже люблю ваше місто, і навіть не стільки місто, скільки людей, що у ньому живуть. По-третє, на Одеському кіноринку я познайомився з молодими кінематографістами з об'єднання «ФЕСТ-ЗЕМЛЯ», і виявилося, що наше бачення майбутнього кіно дуже збігається. І, найголовніше, в Україні та українському кіно відбуваються нині зміни, які дають підстави сподіватися, що моя мрія про створення не лише кінопродюсерської фірми, а й служби по захисту авторських прав тут може здійснитися.

— Отже, ви хочете створити у Києві свою фірму. А як ставляться до цього ваші українські колеги? Вони не вважають вас конкурентом?

— Навпаки. Мені тут допомагають і колеги з фірми «ФЕСТ-ЗЕМЛЯ», і ваш Держкінофонд. А голова об'єднання молодих кінематографістів Михайло Павлов жартома називає мене навіть «наш політичний емігрант»...

— Успіхів вам! І дякуємо за підготовку нашого кінофестивалю!

Розмову вела **Катерина ВОРОНЕНКО.**

ХОЧ ПОДИВИТИСЬ...

Ракурс

Знаючи проблеми нашої стоматології, радянсько-американська фірма «Фенікс-інтернешнл» при посередництві української Академії наук організувала в Києві виставку обладнання, придбавши яке наші медики могли б обслуговувати хворих на сучасному рівні. Правда, в день відкриття організатори опинилися в незручному становищі: з вини «Аерофлоту» не всі експонати прибули на місце. Але сьогодні все в порядку. Стоматологічний кабінет не тільки демонструється, а й приймає хворих. Пущено й лінію м'ясопереробки, яку теж привезла фірма в надії, що знайдуться бажаючі вивести галузь на новий рівень.

Ціни пропонованого обладнання нижчі за світові, але, як стверджують представники фірми, не за рахунок якості, а за рахунок новітніх технологій, які дозволили знизити собівартість виробництва ліній. Проте для нас 80 тисяч доларів (а саме стільки коштує м'ясопереробний завод) — цифра астрономічна. Хіба що порозуміються партнери на основі бартеру. В усякому разі фірма з оптимізмом дивиться на перспективи ділових взаємин з Україною.

Марина ДЯТЛОВА.

СОБАКИ НЕ ГАВКАЮТЬ, ВОВКИ НЕ ВИЮТЬ

Київський репортаж

Тут — тепло, хоч накурено так, що сокиру можна вішати. Брудно. Та в цьому є щось своє — у хліву теж буває затишно. А тут ще й шарм богемно-вуличний на додачу. Колоритні постаті, яких не зустрінеш ніде, крім «труби», рухаються, мов у фільмі уповільненої зйомки. Не поспішають. Це завсідники. Їм тут добре. Вони тут, як у себе вдома. Ніхто не ганяє, не зачіпає...

На одній із стін злодійкувато приклеєна афішка для сексуально зациклених плавно переходить у ряд респектабельних театральних афіш. Біля злодійкуватої — кілька зіщулених, кволо-миршавих фігур. Зиркнули й розбіглися, розтанули в сигаретному чаді. Театральні, на диво, народ читає уважніше, чого не скажеш про рекламно-закличні листівки передвиборної президентської кампанії. Аркушики обдерті, хоч і висять зависоко. Про політику у «трубі» вже ніхто не говорить. Приїлося, як і скрізь.

«Трубна» стихія в переході, що на майдані Незалежності, до якоїсь міри, хоч і карикатурна, у чомусь абсурдна (наче з іншого виміру), проте — модель, свого роду сфокусований ракурс цілком можливого способу життя. Тут щось від усвідомлено-реального, а в основному — від сильного допінгу, що діє хоч якусь мить, зате сильно.

Парадоксально, але в «трубі» люди не шукають забуття. Вони блукають тут у надії знайти щось інше: надибати незвідану грань щодення, хоч кілька хвилин поіснувати в ностальгії за минулим, відчути грядуще. Самотні, невизнані, забуті, непотрібні, розгублені — різні, вони намацують тут свій орієнтир, знаходять розраду. Тут, здається, блимає надія. Є щось людське. Не придумане, а таке, як воно насправді є. Ненадійне, миттєве, але справжнє.

Симпатичні богемні художники тепер увічнюють здебільшого кавказькі моделі — ціни підскочили. Майстри портрета випробувані на міцність. Їх шпиняли не один рік. Ті, що втрималися, натхненно заробляють гроші.

Різні тематичні акценти тут співіснують якось органічно, ненав'язливо. Музиканти, до речі, чудове інструментальне тріо — два акордеоністи й кларнет, дарували (за гроші, звісно, хто скільки кине) тягучу, як густе червоне вино, «Комперсіту». Юний ковбой київського варіанта витинав на банджо все, що душа зажадає. Досить веселий прохач з орденом Бойового Червоного Прапора на грудях пропитим голосом співав «Підмосковні вечори», й теж нікому не заважав. Дзенькають весело монети, поважно лягають карбованці. А особливо розчулені й четвертаків не жаліють.

Біля газетного кіоска двоє чоловіків середнього віку критично розглядають масу незнайомих видань.

— Хочеться чогось такого почитати... — мовив один.

— Якого такого?

— Свого. Ну звичного! Не розумієш чи що!..

Пішли. Їм тут незвично. І, мабуть, незручно. Незатишно. Й багатьом з нас незатишно в цьому щоденні. Тому когось і тягне у «трубу». Яка не яка, а справжність.

Олена КУВШИНОВА.

Фото Сергія П'ЯТЕРИКОВА.

Київ.

Прецедент

ПІДНІЖКА МІС...

Сесія Чернігівської міської Ради поіменним голосуванням вирішила провести 1 грудня дорадче опитування жителів обласного центру щодо довіри обласній Раді та доцільність районного поділу в місті. Та опитування проводиться не буде. Підніжку міським депутатам поставили депутати Деснянського і Новозаводського районів Чернігова. 19 листопада на своїх сесіях вони майже одноголосно вирішили

Коротко

НЕЗНАХІН УМІ...

Робітник тресту «Костянтинаі... товив на базі нехитрої конструкц... вець» міні-трактор, що, як переконa... вітчизняних аналогів.

Фантазійний тракторець здатний ... 60 кілометрів на годину, перевози... грамів, орати, сіяти, працювати на г...

Скажіть, де сьогодні можна пр... Отож, хай живе винахідник Незнах... земляків та чудовий результат важ... визнання.

Донецька область.

Подробиці

ТАНК ВИРУШИВ НА ІСТОРИЧНУ БАТЬКІВЩИНУ

Закінчилася історія канадського бойового танка, який затонув під час війни у річці Сухий Ташлик. Його рік тому підняв колгосп 30-річчя ВЛКСМ. Після переговорів голови правління Івана Богуна з представниками фірми «Валентайн-7» у колгосп надійшла лінія по переробці м'яса. А грізний трофей, який донедавна зберігався на тракторному стані, відправили за океан. Шкода лише, що до села припинилися екскурсії...

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

курент
нками сцени

фестивалю «Моло-
факультет між-
ету, був президен-
нині знову повер-

приїхали саме до

ди ж мені було
-перше, тут про-
років мого жит-
е, я дуже люблю

ваше місто, і навіть не стільки місто, скільки людей, що у ньому живуть. По-третє, на Одеському кіноринку я познайомився з молодими кінематографістами з об'єднання «ФЕСТ-ЗЕМЛЯ», і виявилося, що наше бачення майбутнього кіно дуже збігається. І, найголовніше, в Україні та українському кіно відбуваються нині зміни, які дають підстави сподіватися, що моя мрія про створення не лише кінопродюсерської фірми, а й служби по захисту авторських прав тут може здійснитися.

— Отже, ви хочете створити у Києві свою фірму. А як ставляться до цього ваші українські колеги? Вони не вважають вас конкурентом?

— Навпаки. Мені тут допомагають і колеги з фірми «ФЕСТ-ЗЕМЛЯ», і ваш Держкінофонд. А голова об'єднання молодих кінематографістів Михайло Павлов жартома називає мене навіть «наш політичний емігрант»...

— Успіхів вам! І дякуємо за підготовку нашого кінофестивалю!

Розмову вела Катерина ВОРОНЕНКО.

Прецедент

ПІДНІЖКА МІСЬКРАДІ

Сесія Чернігівської міської Ради поіменним голосуванням вирішила провести 1 грудня дорадче опитування жителів обласного центру щодо довіри обласній Раді та доцільність районного поділу в місті. Та опитування проводитися не буде. Підніжку міським депутатам поставили депутати Деснянського й Новозаводського районів Чернігова. 19 листопада на своїх сесіях вони майже одноголосно вирішили першого грудня не проводити будь-яких місцевих референдумів та опитувань. Районні, дільничі виборчі комітети зосередять у ці дні свою роботу виключно на підготовці й проведенні Всеукраїнського референдуму на підтримку Акта про незалежність України, виборів Президента. Одне слово, міськрада опинилася в опозиції аж до трьох Рад.

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігів.

Коротко

НЕЗНАХІН УМІЄ Й ЗНАЄ

Робітник тресту «Костянтинаі...д» М. Н...хін виготовив на базі нехитрої конструкц... ...арого мот...кла «Кіровець» міні-трактор, що, як переконаний конструктор, не має вітчизняних аналогів.

Фантазійний тракторець здатний розвивати швидкість до 60 кілометрів на годину, перевозити вантаж до 300 кілограмів, орати, сіяти, працювати на городі.

Скажіть, де сьогодні можна придбати подібну техніку? Отож, хай живе винахідник Незнахін, для якого захоплення земляків та чудовий результат важать більше за офіційне визнання.

Юрій ДОЦЕНКО.
Донецька область.

...дивитись...

дку. Стоматологіч-
е тільки демон-
й приймає хво-
й лінію м'ясо-
яку теж привез-
надії, що знай-
ючі вивести га-
рівень.
понованого облад-
за світові, але,
ують представни-
за рахунок яко-

сті, а за рахунок новітніх технологій, які дозволили знизити собівартість виробництва ліній. Проте для нас 80 тисяч доларів (а саме стільки коштує м'ясопереробний завод) — цифра астрономічна. Хіба що порозуміються партнери на основі бартеру. В усякому разі фірма з оптимізмом дивиться на перспективи ділових взаємин з Україною.

Марина ДЯТЛОВА.

Подробиці

ТАНК ВИРУШИВ НА ІСТОРИЧНУ БАТЬКІВЩИНУ

Закінчилася історія канадського бойового танка, який затонув під час війни у річці Сухий Ташлик. Його рік тому підняв колгосп 30-річчя ВЛКСМ. Після переговорів голови правління Івана Богуна з представниками фірми «Валентайн-7» у колгосп надійшла лінія по переробці м'яса. А грізний трофей, який донедавна зберігався на тракторному стані, відправили за океан. Шкода лише, що до села припинилися екскурсії...

Лідія ТИТАРЕНКО.
Черкаська область.

Реалії

ДЯДЬ... НАМ ДОПОМОЖЕ

Схоже, що слава про Херсонщину як благодатний край, де «все є», не дуже перебільшена, але з нюансом. Продукти справді є, але здебільшого — н... нку. І ці ... починають ку...ися усе до...льніше. Так, за кілограм свіжого сала у середньому беруть 10, солоного — 15, олії — 15, вершкового масла — 35, бринзи — 20 карбованців. Учетверо подорожчали овочі, фрукти.

Простежується характерна закономірність. Останнім часом постачальниками продуктів стають особисті селянські господарства. Давні монополісти — колгоспи та радгоспи кидають на них більш зацікавлені погляди, а то й мають їх за ...пятівників. Н...приклад, за ...сяців ...ого року дядьки продали монополістам 37500 голів відгодованої худоби.

Серед населення жартують, що колгоспи, мовляв, живуть за буддистським календарем, бо свої річні плани виконують не раніше наступного квітня.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсонська область.

Дайджест

КУЛЕМЕТ НЕ ЗНАЙДЕНО

Жваві розмови про рівень озброєності голови правління Бершадської райспоживспілки О. Красиленка були дещо перебільшеними. Під час обшуку компетентними органами у нього виявлено всього три рушниці, кинджал старовинної роботи, мисливський ніж, а також торбину набоїв до автомата Калашникова та пістолета Макарова.

Обласна благодійна газета «Південний Буг», яка повідомила цю сенсаційну новину, разом з тим авторитетно спростовує чутки про те, що у Олександра Григоровича вилучено кулемет, два гранатомети й кілька пляшок із запальною рідиною.

Валерій ЛАЗАРЕНКО.
Бершадь
Вінницької області.

...ВКАЮТЬ, ВОВКИ НЕ ВИЮТЬ

...дається, блимає на... людське. Не приду... ...як воно насправ... ...йне, миттєве, але

...і богемні худож... ...увічнюють здебіль... ...ьні моделі — ціни ... Майстри ... портрета ... на міцність. Їх ... один рік. Ті, що ... натхненно зароб...

...тичні акценти тут ...якось органічно, ... Музиканти, до ... інструментальне тріо — два акордеоністи й кларнет, дарували (за гроші, звісно, хто скільки кине) тягучу, як густе червоне вино, «Компарсіту». Юний ковбой київського варіанта витинав на банджо все, що душа зажадає. Досить веселий прохач з орденом Бойового Червоного Прапора на грудях пропитим голосом співав «Підмосковні вечори», й теж нікому не заважав. Дзенькають весело монети, поважно лягають карбованці. А особливо розчулені й четвертаків не жаліють.

Біля газетного кіоска двоє чоловіків середнього віку критично розглядають масу незнайомих видань.

— Хочеться чогось такого почитати... — мовив один.

— Якого такого?

— Свого. Ну звичного! Не розумієш чи що!..

Пішли. Їм тут незвично. І, мабуть, незручно. Незатишно. Й багатьом з нас незатишно в цьому щоденні. Тому когось і тягне у «трубу». Яка не яка, а справжність.

Олена КУВШИНОВА.
Фото Сергія П'ЯТЕРИКОВА.
Київ.

Наші мандрівки

6. Який кордон потрібен Україні

Можна зрозуміти наших земляків, які з різних причин живуть за кордонами України. Як не добре у Польщі, як не гостинно приймали нас там українські родини, а через сім днів ми відчули, як сильно тягне додому. Мабуть, симптоми ностальгії у кожної людини проявляються по-різному, але для всіх спільне — душевний біль. Коли ми говорили з нашими друзями про домівку, вони нас розуміли добре, а коли мова заходила про переїзд кордону, всі хапалися за голову і співчували. Згадували, як їм доводилось по кілька діб простоювати в автомобільній черзі, як їх принижували митники обшуками...

Після завершення службових справ вирішили взяти курс на Ягодинську митницю. Шлях від Ольштина до неї пролягає майже через усю Польщу. Секретар Об'єднання українців у Польщі Мирон Кертичак, який після передвиборних зустрічей повертався до Варшави, дорогою розповідав про турботи і проблеми української громади, про ставлення поляків до наших земляків.

Зупинилися біля одного ресторанчика пообідати. Ще раніше такі заклади були схожі на наші де, крім однієї-двох страв, можна було побачити ще тарганів. А зараз нас смачно і швидко погодували, запропонували будь-які напої, сигарети тощо. Мирон повідомив, що таких приватних ресторанчиків у Польщі безліч. І конкуренція примусила власників «крутитися». Хто заманює до себе асортиментом 1 фірмовими стравами, хто затишком, а хто й швидкістю обслуговування. Тут вже вибирає клієнт, але будь-де до нього ставляться, як до Людини. У нас же... Та, мабуть, не треба розповідати, як у нас. Всі добре знають.

Бо навіть дороги, якими ми їздили у Польщі неможливо порівняти з нашими. Я вже не кажу про їхню якість. Вона відмінна. Але скільки інформації для водія. Тут не заблукаєш. Але яка не добра дорога до кордону, ми трохи спізнилися. О 20.30 польські прикордонники припинили пропуск машин на радянський бік. Але на наші аргументи вони зважили:

— Добре, ми пропустимо, але ж ваша брама вже зачинена і навряд чи вас пропустять. Або ночуйте тут, або їдьте до Бреста. Там ви проїдете.

Так, у Бресті митниця працює цілодобово, бо це ворота на Захід для всього колишнього Союзу. Але стало образливо за Україну. Невже така велика країна, яка набагато більша за сусідні Угорщину, Румунію, Польщу, Чехо-Словаччину не може мати цивілізованого переходу? Який би і працював цілодобово, і був би облаштований хоча б так, як Брестський. Невже і після 1 грудня, коли Україна зробить крок у сім'ю цивілізованих держав Європи, на наших кордонах існуватиме міцний занавіс, а з темрявою він закриватиметься ще й на амбарний замок? А як вразило, коли оператор державної автозаправочної станції, що знаходиться на розвилці шляху Любомль — Ягодин, відмовилася заправити державну машину по державних талонах. І не просто відмовила, але й грубо поводила себе, чого у Польщі на жодній автозаправці не почуєш. Причина? Наш суцільний дефіцит, на якому оператори, зав. складом, продавець виростають у королів, диктаторів. Думаю, що керівникам Любомльського району не важко буде вирахувати, хто працював 11 жовтня на автозаправочній станції і сказати «королеві» бензоколонки, що Україні потрібна не тільки незалежність, а й культурні, чемні люди. Особливо поблизу кордону. Адже ті, хто приїжджає з Заходу, по таких «королевах» (назватися вона навідріз відмовилась) роблять висновок про всіх нас — українців. А ми ще не всі погані.

І ще б хотілося, щоб на кордонах України було менше «королів», які, використовуючи своє службове становище, могли знущатися над нами, диктувати своє. Головне, щоб вони працювали для людей.

...У Бресті ми дійсно переїхали польсько-радянський кордон, а згодом і білорусько-український, де стоять поки що працівники міліції Білорусі. Претензій до нас вони поки не мали...

Олександр БІЛИК.

АС...
Зал... вони?
25-...
26, ...
23, ...
30 ...
в усіх ...
26, ...

● Го...

У л... оптимі... люблят... них ва... розмо... рити п...
Особ... щаслив... вас дн...

23. ... тей, хо...
24. ... Не вир...
25. ... рощі. Вже м...
26. ... Дуже ...
27. ... хання ... но: су...
28. ... нього ...
29. ... фон, ка...

ТАН...
27 ...
— За... готува...
Гул... не одн... му пар... день Р...
Післ... липівк...
Під ... вечорн... розучу... го на ...

● Ре...

1 скл... го мол...
Яйця... посоли... му, зма...
Пект... товчен...

Знак...

СМ...

Стра... районно... ниччині... лі зава... ками я... нів. Роз... ло бути... зачекає...
Школ... йшли н... районно... поки ... акція н... про те ...

ГОЛОС УКРАЇНИ

РАДІ

рудня не проводи-
их місцевих рефе-
а опитувань. Ра-
ьничі виборчі ко-
ередять у ці дні
ту виключно на
й проведенні Все-
го референдуму
мку Акта про не-
Україн, виборів
а. Одне слово,
опинилася в опо-
трьох Рад.

ій ПАВЛЕНКО.

Й ЗНАЄ

М. Н ахін виго-
мот кла «Кіро-
онструктор, не має

вати швидкість до
таж до 300 кіло-

подібну техніку?
якого захоплення
льше за офіційне

Юрій ДОЦЕНКО.

ДЯДЬ ДОПОМОЖЕ

о слава про Херсон-
лагодатний край, де
е дуже перебільше-
нюансом. Продукти
але злебільшого —
і ці починають
е до льніше. Так,
м свіжого сала у се-
беруть 10, солоного
— 15, вершкового
5, бринзи — 20 кар-
Учетверо подорож-
фрукти.
ується характерна
ість. Останнім ча-
альниками продук-
особисті селянські
ва. Давні монополі-
лгоспи та радгоспи
них більш зацікав-
и, а то й мають їх
ків, наприклад, за
ого року
одали монополістам
відгодованої худо-

аселення жартують,
пи, мовляв, живуть
ським календарем,
ні плани виконують
наступного квітня.
АЛИНИЧЕНКО.
ька область.

ЕСТ

УЛЕМЕТ НАЙДЕНО

розмови про рівень
і голови правлін-
ської райспожив-
Красиленка були
ебільшеними. Під
ку компетентними
у нього виявлено
рушниці, кинд-
винної роботи, мис-
ніж, а також тор-
в до автомата Ка-
та пістолета Ма-

благодійна газе-
ний Буг», яка по-
цю сенсаційну но-
м з тим авторитет-
овує чутки про те,
ександра Григоро-
чено кулемет, два
ти й кілька пля-
альною рідиною.

й ЛАЗАРЕНКО.
ь
кої області.

Наші мандрівки

6. Який кордон потрібен Україні

Можна зрозуміти наших земляків, які з різних причин живуть за кордонами України. Як не добре у Польщі, як не гостинно приймали нас там українські родини, а через сім днів ми відчули, як сильно тягне додому. Мабуть, симптоми ностальгії у кожної людини проявляються по-різному, але для всіх спільне — душевний біль. Коли ми говорили з нашими друзями про домівку, вони нас розуміли добре, а коли мова заходила про переїзд кордону, всі хапалися за голову і співчували. Згадували, як їм доводилось по кілька діб простоювати в автомобільній черзі, як їх принижували митники обшуками...

Після завершення службових справ вирішили взяти курс на Ягодинську митницю. Шлях від Ольштина до неї пролягає майже через усю Польщу. Секретар Об'єднання українців у Польщі Мирон Кертичак, який після передвиборних зустрічей повертався до Варшави, дорогою розповідав про турботи і проблеми української громади, про ставлення поляків до наших земляків.

Зупинилися біля одного ресторанчика пообідати. Ще раніше такі заклади були схожі на наші де, крім однієї-трьох страв, можна було побачити ще тарганів. А зараз нас смачно і швидко погодували, запропонували будь-які напої, сигарети тощо. Мирон повідомив, що таких приватних ресторанчиків у Польщі безліч. І конкуренція примусила власників «крутитися». Хто заманює до себе асортиментом і фірмовими стравами, хто затишком, а хто й швидкістю обслуговування. Тут вже вибирає клієнт, але будь-де до нього ставляться, як до Людини. У нас же... Та, мабуть, не треба розповідати, як у нас. Всі добре знають.

Бо навіть дороги, якими ми їздили у Польщі неможливо порівняти з нашими. Я вже не кажу про їхню якість. Вона відмінна. Але скільки інформації для водія. Тут не заблукаєш. Але яка не добра дорога до кордону, ми трохи спізнилися. О 20.30 польські прикордонники припинили пропуск машин на радянський бік. Але на наші аргументи вони зважили:

— Добре, ми пропустимо, але ж ваша брама вже зачинена і навряд чи вас пропустять. Або ночуйте тут, або їдьте до Бреста. Там ви пройдете.

Так, у Бресті митниця працює цілодобово, бо це ворота на Захід для всього колишнього Союзу. Але стало образливо за Україну. Невже така велика країна, яка набагато більша за сусідні Угорщину, Румунію, Польщу, Чехо-Словаччину не може мати цивілізованого переходу? Який би і працював цілодобово, і був би облаштований хоча б так, як Брестський. Невже і після 1 грудня, коли Україна зробить крок у бік сім'ю цивілізованих держав Європи, на наших кордонах існуватиме міцний занавіс, а з темрявою він закриватиметься ще й на амбарний замок? А як вразило, коли оператор державної автозаправочної станції, що знаходиться на розвилці шляху Любомль—Ягодин, відмовилася заправити державну машину по державних талонах. І не просто відмовила, але й грубо поводила себе, чого у Польщі на жодній автозаправці не почуєш. Причина? Наш суцільний дефіцит, на якому оператори, зав. складом, продавець виростають у королів, диктаторів. Думаю, що керівникам Любомльського району не важко буде вирахувати, хто працював 11 жовтня на автозаправочній станції і сказати «королеві» бензоколонки, що Україні потрібна не тільки незалежність, а й культурні, чемні люди. Особливо поблизу кордону. Адже ті, хто приїжджає з Заходу, по таких «королевах» (назватися вона навідріз відмовилась) роблять висновок про всіх нас — українців. А ми ще не всі погані.

І ще б хотілося, щоб на кордонах України було менше «королів», які, використовуючи своє службове становище, могли знущатися над нами, диктувати своє. Головне, щоб вони працювали для людей.

...У Бресті ми дійсно переїхали польсько-радянський кордон, а згодом і білорусько-український, де стоять поки що працівники міліції Білорусі. Претензій до нас вони поки не мали...

Олександр БІЛИК.

Уїк-енд, тобто вихідні

АСТРОФІЗИЧНИЙ ПРОГНОЗ

Залишилося кілька днів останнього місяця осені. Які ж вони?

25-го ваш настрій піддаватиметься негативним впливам.
26, 27, 29, 30 — сприятливі дні.
23, 24, 28 — дні підвищеної конфліктності.
30 — лише один день залишається для вдалої діяльності в усіх сферах.
26, 27 — дні підвищеної пильності.

● Гороскоп

СТРІЛЕЦЬ
23 ЛИСТОПАДА — 22 ГРУДНЯ

У людей цього зодіакального знаку переважають фантазія, оптимізм, гумор, незалежність, практицизм. Їх люблять, і вони люблять, мають багато друзів. Стрільці — легко ранимі, для них важлива громадська думка. Щирі, правдиві, приємні співрозмовники, хоч часом і занадто прямолінійні. Люблять поговорити про себе, викликати жаліcть.

Особливо важливі справи Стрільцям краще розпочинати у щасливий день — четвер, і уникати середи, дуже невдалого для вас дня.

ГОРОСКОП НА ТИЖДЕНЬ

23. Ще дуже впливає Скорпіон, тож день невдалий для властей, хоч добрий для клерків, службовців.
24. Не щастить жінкам, їх чекають сльози, обман, крадіжки. Не вирушайте в далеку путь, не вживайте спиртного.
25. Триває негативний вплив учорашнього дня: сльози, прикрощі. І все ж відчуватиметься піднесеність, з'явиться енергія. Вже можна починати й щось важливе.
26. Подвійний день: від повного розвалу до реалізації планів. Дуже вдалий для людей творчих професій.
27. Особливо сприятливий день для домашніх справ, для кохання й спілкування з друзями. У колективах навпаки — погано: суперечки, конфлікти.
28. День переосмислення ситуацій і проблем усього попереднього місяця. Пошуки рішень триватимуть упродовж грудня.
29. Клопоти й труднощі з укладанням договорів. Подразливий фон, капризи. Але вдалі поїздки, особливо групові.

ТАК БУЛО КОЛИСЬ

27 листопада — Пущення, або Пилипівчані запусти, ще — Заговини. На це свято збиралися по хатах і вскладчину готували скоромні блюда — вареники з сиром та пироги.

Гуляючи на Заговини, закохані засвідчували вірність одне одному. Відсвяткувавши, дівчата бралися вишивати своєму парубкові хустину, яку дарували на другий чи третій день Різдва. Це означало згоду на одруження.

Після Пущення починається Пилипівчаний піст, або Пилипівка — від 28 листопада до Різдва.

Під час Пилипівки не справляли весіль. Сходилися на вечорниці прясти, шити, вишивати. Колядували, вірніше — розучували колядки. Хто найкраще засвоював цю науку, того на різдвяні свята обирали старшим у ватазі.

● Рецепт

ТОРТ «ПІВНІЧ»

1 склянка крохмалю (картопляного), 2 яйця, 1 банка згущеного молока, дрібка солі й соди.

Яйця збити, поступово додаючи згущене молоко і крохмаль, посолити, додати соду, обережно перемішати й вилити у форму, змащену маслом й посипану сухарями.

Пекти в духовці — середньо нагрітій. Готовий торт посипати товченими горіхами.

Знак біди

СМЕРТЬ ПІСЛЯ П'ЯТОГО УРОКУ

Страшна трагедія сталася у районному центрі Оратів на Вінниччині. В єдиній у селищі школі завалився туалет, під уламками якого загинуло четверо учнів. Розповідають, що жертв могло бути більше, якби... Втім зачекаємо висновків слідства.

Школярі застрайкували, вийшли на мітинг з вимогами до районної влади. Вимоги нам ці поки що не відомі, як і реакція на них, але здогадатися про те не важко. За десятиріччя існування району більшість установ і закладів у райцентрі тіснилися, м'яко кажучи, у сяких-таких приміщеннях, зате знайшлися кошти і можливості на гонорові палаци для райкому «розуму, честі і совісті епохи» та райвиконкому.

Неважко здогадатися, що до Оратова наїде (чи уже наїхала) сила-силенна різних комісій та бригад. Невже «стрілочника» шукати?

Анатолій БЕНЬ.

Буває

«ТУСОВКА» З ПІСТОЛЕТОМ

Недавно дискотека, яка проходила в Луганському сільськогосподарському інституті, закінчилася бійкою на вулиці. В ділo пішла холодна зброя, хімічна (газові балончики), а також вогнепальна. Нею скористався один з учасників «тусовки» для припинення бійки. Діставши з кишені пістолета, він кілька разів пальнув у повітря, після чого й справді всі розбіглися.

Луганська молодь вже пройшла шлях від рогатки до пістолета. Можливо, незабаром підлітки розбиратимуться між собою за допомогою ракет класу «Земля — Земля».

«Схід».

Це ж треба!

«ХОЧ У КАНАДУ ШУРУЙ!»

— Хоч бери, та в Канаду шуруй, щоб надрукувати в діаспорі текст українською мовою! — у розпачі вигукнув один житомирянин після відвідин місцевої фірми обрядових послуг «Свято». Начальник обласного управління побутового обслуговування П. Юрковський пояснив, що придбати друкарські машинки з українським шрифтом надзвичайно важко, оскільки випускають їх дуже мало.

Володимир ЛИЗА.
Житомир.

ПОГОДА

23 листопада в центральних та східних областях часом невеликі тумани. На решті території, а 24 листопада по всій Україні без опадів. Сьогодні у південно-східній частині тумани. Вітер змінних напрямків, 3—8 метрів за секунду. Температура вдень 0—6 градусів тепла, на півдні та в Закарпатті 7—13 градусів тепла. Вночі по Україні 1—6 градусів морозу.

По Києву та області сьогодні вдень опадів не передбачається. Вітер північно-західний, 5—8 метрів на секунду. Температура 0—5 градусів тепла.

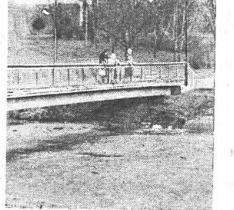

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Чергова по випуску новин Катерина ВОРОНЕНКО. Тел. 446-61-13.

ДОГОВІР
ПРО ОСНОВИ МІЖДЕРЖАВНИХ ВІДНОСИН УКРАЇНИ І АЗЕРБАЙДЖАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Україна і Азербайджанська Республіка, які надалі іменуються Високі Договірні Сторони,

підтверджуючи право народів розпоряджатися своєю долею,

виходячи з Декларації про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року, Акта проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року та Декларації «Про відновлення державної незалежності Азербайджанської Республіки» від 30 серпня 1991 року, Конституційного Акта про державну незалежність Азербайджанської Республіки від 18 жовтня 1991 року,

прагнучи побудувати демократичні правові держави України і Азербайджану,

маючи намір розвивати свої міждержавні відносини на основі принципів суверенної рівності, невтручання у внутрішні справи, відмови від застосування сили або погрози силою або економічних методів тиску, врегулювання спірних проблем погоджувальними засобами, а також інших загальновизнаних принципів і норм міжнародного права,

вважаючи, що подальший розвиток і зміцнення традиційних відносин дружби та взаємовигідного співробітництва між ними відповідають корінним національним інтересам народів обох держав і служать справі миру та безпеки,

керуючись прагненням зміцнювати договірно-правові основи взаємовідносин суверенних держав,

підтверджуючи свою відданість цілям і принципам Статуту Організації Об'єднаних Націй, хельсінкського Заключного акта, Паризької хартії для нової Європи та інших основоположних документів щодо безпеки і співробітництва в Європі та Азії,

зобов'язуючись додержуватись загальновизнаних міжнародних норм про права людини,

домовились про таке:

Стаття 1

Високі Договірні Сторони визнають одна одну суверенними державами і зобов'язуються утримуватись від дій, що можуть завдати шкоди державному суверенітету іншої Сторони.

Стаття 2

Високі Договірні Сторони гарантують своїм громадянам незалежно від їх національності, віросповідання або інших відмінностей рівні права і свободи.

Питання набуття громадянства однієї з Сторін особами, які проживають на території іншої Сторони, будуть урегульовані відповідними угодами з урахуванням законодавства Сторін про громадянство.

Стаття 3

Кожна з Високих Договірних Сторін гарантує громадянам іншої Сторони, які проживають на її території, незалежно від їх національної належності, віросповідання або інших відмінностей громадянські, політичні, соціальні, економічні та культурні права і свободи відповідно до загальновизнаних міжнародних норм про права людини.

Кожна із Сторін захищає права своїх громадян, які проживають на території іншої Сторони, подає їм всебічну допомогу і підтримку відповідно до загальновизнаних норм міжнародного права.

Стаття 4

Високі Договірні Сторони сприяють вираженню, збереженню і розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності національних меншостей, які проживають на їх територіях.

Україна і Азербайджанська Республіка проявляють турботу про задоволення мовних та інших національно-культурних і духовних потреб відповідно українців, які проживають в Азербайджані, та азербайджанців, які проживають в Україні. Сторони в рамках чинних законів співробітничатимуть у задоволенні цих потреб.

Стаття 5

Високі Договірні Сторони розвиватимуть рівноправне і взаємовигідне співробітництво своїх народів і держав у галузі політики, економіки, культури, освіти, охорони здоров'я, екології, науки, техніки, торгівлі, в гуманітарній та інших галузях, сприятимуть широкому інформаційному обміну, сумлінно й неухильно дотримуватимуть взаємних зобов'язань.

Сторони вважають за необхідне укласти відповідні угоди про співробітництво.

Стаття 6

Високі Договірні Сторони визнають і поважають територіальну цілісність України і Азербайджанської Республіки.

Стаття 7

Високі Договірні Сторони, прагнучи до подальшого зміцнення міжнародного миру, визнають необхідність співробітництва обох держав у галузі оборони і забезпечення безпеки на основі Актів про незалежність Сторін та відповідно до Статуту ООН.

Стаття 8

Високі Договірні Сторони визнають, що до сфери їх спільної діяльності, яка реалізується на рівноправній основі через спільні координуючі інститути Сторін, належать питання:

— забезпечення і захисту прав людини;

— взаємодії у зовнішній політиці та зовнішньоекономічній діяльності;

— співробітництва у формуванні і розвитку спільного економічного простору, в галузі митної політики;

— управління системами транспорту і зв'язку, включаючи супутниковий зв'язок і телекомунікації;

— співробітництва в галузі охорони навколишнього середовища на своїх територіях, участі у створенні всеохоплюючої міжнародної системи екологічної безпеки;

— міграційної політики;

— боротьби із злочинністю.

Стаття 9

Високі Договірні Сторони здійснюватимуть економічне, організаційне, технічне та інше співробітництво з метою ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, вирішення екологічних проблем Каспійського моря.

Стаття 10

Високі Договірні Сторони визнають за кожною з них право самостійно визначати форми власності та регулювати відносини власності на своїй території.

Правовий режим державного майна, майна юридичних осіб і громадян однієї Сторони, що знаходиться на території іншої Сторони, регулюється законодавством останньої.

Сторони погоджуються в тому, що всі питання щодо майна, яке кваліфікувалося раніше як союзна власність, регулюються відповідними угодами з урахуванням законодавства Сторін.

Стаття 11

Високі Договірні Сторони заохочують розвиток взаємовигідних економічних, торговельних, науково-технічних відносин на рівнях:

— органів державної влади та управління;

— банків і фінансової системи;

— академій наук;

— органів територіального (муніципального) самоврядування;

— підприємств, об'єднань, організацій і установ;

— спільних українсько-азербайджанських і азербайджансько-українських підприємств та організацій;

— індивідуальних підприємців.

Сторони погодились в тому, що конкретні механізми міжгосподарських відносин, торговельного обміну, всіх видів зв'язку і перевезень, а також питання економічного та інформаційного співробітництва будуть урегульовані міжурядовими угодами.

Сторони не застосовуватимуть в односторонньому порядку дестабілізуючих економічних заходів, які завдають шкоди одна одній.

Стаття 12

Високі Договірні Сторони укладуть міжурядові угоди про взаємні поставки і послуги, платежі, ціни і рух цінних паперів, а також про строки переходу на взаємні розрахунки за світовими цінами. Даний перелік угод не є вичерпним.

Сторони зобов'язуються вживати заходів щодо координації політики цін.

Стаття 13

Високі Договірні Сторони забезпечують транзитні транспортні операції через морські, річкові та повітряні порти, залізниці, автодорожню мережу і трубопроводи, розташовані на їх територіях.

Умови і порядок здійснення транзитних транспортних операцій визначаються спеціальними угодами Сторін.

Стаття 14

Високі Договірні Сторони залишають за собою право укладати додаткові договори або угоди про співробітництво в усіх інших сферах міждержавних відносин.

Стаття 15

Високі Договірні Сторони вважають за доцільне здійснити обмін дипломатичними та іншими повноважними представництвами.

Порядок обміну представництвами та їх статус будуть врегульовані спеціальною угодою.

Стаття 16

Спори щодо тлумачення і застосування норм цього Договору підлягають розв'язанню шляхом переговорів.

Стаття 17

Цей Договір не зачіпає зобов'язань Високих Договірних Сторін щодо третіх держав і права на укладення договорів з третіми сторонами про їх участь у визначеній Договором сфері спільної діяльності Сторін.

Стаття 18

Високі Договірні Сторони проводитимуть регулярні двосторонні консультації і переговори з питань виконання цього Договору.

Стаття 19

Кожна з Високих Договірних Сторін залишає за собою право ініціювати в рамках консультацій переговори щодо доцільності продовження дії цього Договору або окремих його статей.

Положення цього Договору можуть бути доповнені або змінені за взаємною згодою Сторін.

Стаття 20

Цей Договір підлягає ратифікації.

Обмін ратифікаційними грамотами відбудеться в місті Баку.

Цей Договір набуває чинності в день обміну ратифікаційними грамотами.

Стаття 21

Цей Договір укладається строком на десять років.

Чинність Договору продовжується на наступний десятирічний строк, якщо жодна з Сторін не заявить про своє бажання денонсувати його шляхом письмового повідомлення не пізніш як за шість місяців до закінчення строку дії Договору.

Складено в місті Києві 19 листопада 1991 року у двох примірниках, кожний українською і азербайджанською мовами, причому обидва тексти мають однакову силу.

За Україну
Голова Верховної Ради України
Л. КРАВЧУК

За Азербайджанську Республіку
Президент Азербайджанської Республіки
А. МУТАЛІБОВ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
Голови Верховної Ради України

Секретаріату Верховної Ради України, Національному банку України передати з коштів, що належали Компартії України, на ремонт та реставрацію церков, інших культових споруд, які за роки радянської влади зазнали значних руйнувань, 25 мільйонів карбованців.

Голова Верховної Ради України
Л. КРАВЧУК

м. Київ.
22 листопада 1991 року

Від редакції

Таки настав час повертати борги. Десятиліття приниження і сваволі відходять у минуле, і в наше суспільство поволі, але цілеспрямовано повертається толерантність, демократизм і свобода особистості. Сподіваємось, що ці 25 мільйонів карбованців лише перший крок, за яким держава створить не лише матеріальні умови, а й законні та моральні підвалини вільного віросповідання.

Повертаються релігійним конфесіям святині, а народу — культурна спадщина. Нащадки з вдячністю зрозуміють нас, що в цей нелегкий для країни час, час економічного безладдя і падіння загального рівня життя, ми знайшли сили не замикатись на сьогоденних вигодах і проблемах, а рішуче розпочали відтворення нашої славної історії. Очевидно, це закономірно. Після років одурманення та рабської покірності приходить прозріння і воскресає дух Людини.

Україна і Туреччина встановлюють консульські відносини

За повідомленням прес-центру МЗС України, Республіка Туреччина у відповідь на пропозицію міністерства від 6 листопада ц. р. підтвердила встановлення консульських відносин з Україною з 20 листопада ц. р.

Після Угорщини, Польщі та Австрії Туреччина стала четвертою країною, що встановила консульські відносини з Україною.

Розвиваючи двосторонні відносини з зарубіжними країнами, Україна прагне створити для цього правову базу. Встановлення консульських відносин є також одним з кроків на шляху до встановлення повних дипломатичних відносин.

З пошти редакції

Є У НАС РОЗУМНІ ЛЮДИ

Уперше в житті не змогла промовчати. Тепер має вирішитися доля моєї Батьківщини — України. Боляче слухати іронічні виступи московського радіо щодо виборів нашого Президента. Боже, невже Україна бідна на розумних людей, здатних вивести її з руїн на шлях загального визнання?

Я, наприклад, бачу Президентом Л. Кравчука (хоч був час — я його зневажала). Впевнена, що він зможе зробити багато для справжньої незалежності України.

К. САВЧУК.

Луцьк.

Леопольд ТАБУРЯНСЬКИЙ: ДО ВЛАДИ ПРИЙДУТЬ ТІ, ХТО СПРОМОЖНИЙ ПІДНЕСТИ ЕКОНОМІКУ І ДОБРОБУТ КОЖНОГО

Слово має кандидат

Леопольд Табурянський — народний депутат України від Дніпропетровська, голова Народної партії України (НПУ). Народився в Кривому Розі. Йому 51 рік. Українець. За фахом — інженер-економіст. Закінчив технікум і два вузи — Криворізький гірничорудний інститут і Київський інститут народного господарства. Працював у промисловості. Має двох синів. У Дніпропетровську Л. Табурянський прославився тим, що створив прекрасний молодіжний центр у найнебезпечнішому районі — Ленінському (небезпечному не через свою назву, а тому, що там — сім промислових гігантів, пояснює сам кандидат), таким чином, наповнивши реальним змістом третій кут відомого «трикутника» «школа—сім'я—вулиця». Юнаки й дівчата в центрі не лише відпочивають, а й працюють. Очолює кооператив «Олімп», який виготовляє спортобладнання. Частина прибутку (і чимала!) йде на милосердя. До речі, там діє і безплатне кафе для бездомних. Молодіжний центр носить ім'я Володимира Висоцького. Читати і слухати Висоцького—це давнє і незмінне хобі голови НПУ. Як видно, не вдалося його похитнути навіть політичним пристрастям.

Кандидатом у Президенти України Л. Табурянського висунула НПУ. У своїй передвиборній програмі кандидат гарантує громадянам України рівноправність, свободу праці, особистий добробут, користування плодами цивілізації у вільній, незалежній державі.

— Леопольде Івановичу, що відрізняє вашу програму від програм інших кандидатів у Президенти?

— Моя програма спрямована на створення умов для праці, яка дасть можливість тому, хто заробляє, на зароблені гроші, по-перше, жити в достатку, по-друге, тримати «на плаву» тих, хто не може заробляти через слабке здоров'я чи похилий вік.

Нас довго вчили: наша держава, Радянський Союз,— багата, ми всі, радянські люди,— багата нація, і ми будуємо соціалізм, комунізм і таке інше. Але за останні роки я дійшов висновку, що не може бути багатою держава (а сьогодні я маю на увазі державу України), якщо її громадяни бідні. Тому можна казати, що держава наша бідна. Чи може вона бути багатою? Не тільки може, а й буде. І я особисто в цьому переконаний. Іншого виходу немає. Але тільки за умови, якщо громадяни цієї держави будуть заможними. Відправною точкою послужить створення умов для праці. Це— головне. А конкретніше — і роздержавлення підприємств, і приватизація, і багато всього іншого.

— Отже, ваша мета — зробити всіх багатими?

— Я відчуваю трохи іронії у вашому запитанні, але в мене є всі підстави стверджувати саме так. Я все це випробував, так би мовити, на власній шкурі, як і сотні тих людей, що створили сьогоднішній виробничий синдикат «Олімп», і ті десятки тисяч, які користуються допомогою «Олімпу». Ми за п'ять років в умовах Дніпропетровщини (умовах діяльності мафії, яка постійно намагалася і намагається знищити нас) довели, що можуть люди праці, якщо над ними немає тих, котрі розподіляють результати цієї праці, а коли роблять вони самі і самі віддають частину прибутків тим людям, які не можуть працювати.

Можливо, є й інший кращий шлях, бо ж кажуть, межі кращому немає. Але якби хоча б частина кооперативів, малих підприємств, роздержавлених підприємств пішла нашим шляхом, то ми мали б зовсім іншу економіку. Я в цьому переконаний.

— А чим саме займається ваш синдикат «Олімп»?

— Синдикат «Олімп» виготовляє інвалідні коляски і спортивні тренажери. До речі, ось уже чотири роки поспіль близько чверті прибутку, який залишається, «Олімп» використовує на благодійництво і милосердя. Це — по два-три мільйони щороку, найвищий показник із всієї кооперативної діяльності в Україні. На що саме? Ми ремонтуємо квартири інвалідам, допомагаємо багатодітним сім'ям, годуємо бездомних і завозимо продукти старим людям, які не можуть вийти з дому, ремонтуємо дороги тощо.

— Ви — підприємець. Яка ваша головна порада тим нашим співвітчизникам, які тільки починають бізнес?

— Головне — берегти своє чесне ім'я. І ніколи про це не забувати.

— В Україні нині багато партій. Як ви вважаєте, чи є в їхніх ідеях шлях порятунку нашої держави?

— По-перше, не чисельність і не назва партії можуть врятувати Україну, а взаємодія партійних лідерів і тих, хто за ними піде, не членів партії також. Якщо нас, звичайно, об'єднають, насамперед, не другорядні питання, а головні. Які? Сьогодні людям нічого їсти і нема в що вдягтися, сьогодні нас чекає холодна зима і, можливо, голодна весна, а тому ми повинні трохи стримувати себе в політичних обіцянках і виробити спільну платформу, щоб розкрити очі тим нашим громадянам, які сьогодні не розуміють, що політика — річ другорядна, а першочергове завдання — навести лад в економіці. А ми сьогодні розмінюємося на політичні байки, і це дуже погано.

— Тобто, якщо коротко: нині ви бачите врятування України не в партійних ідеях, а в економіці?

— Точніше — не тільки в партійних ідеях, і не лише в ідеях. Можна мати красиві партійні та економічні ідеї, але якщо це не буде підкріплено справою сьогодні, завтра, післязавтра, то через кілька місяців чи через рік, максимум через два голодний люд скине демократів ще рішучіше, ніж зробив це з комуністами. Це, мабуть, ще не всі бачать, але це сьогодні треба пам'ятати, особливо демократам.

— З усіх кандидатів у Президенти ви найменше з'являлися у теле- і радіоефірі, та й у газетах було не так багато виступів. Це що — ваша особлива тактика ведення передвиборної кампанії?

— Не зовсім. Просто, по-перше, я дуже зайнятий як президент дніпропетровського синдикату «Олімп». А по-друге.. Усі слухали виступи моїх суперників по президентській боротьбі і можуть зробити власні висновки. Адже, наприклад, Л. Кравчук тепер дуже правильно і гарно говорить, але ж відомо, що сам він раніше ніколи так не робив, як каже сьогодні. І при всій моїй повазі до Чорновола та Лук'яненка я мушу сказати, що вони боролися за незалежність України, але ж ніколи не пробували реально втілювати красиві економічні ідеї в життя. А я — спробував. І вийшло. Хто був на Дніпропетровщині — бачив. А ті мої земляки, з якими разом працюю в «Олімпі», й ті бідні, яким ми допомагаємо, і підлітки, які трудяться й відпочивають у наших молодіжних центрах, вони найпереконливіше підтвердять, що саме я можу робити. Але поки що це було реальним лише у масштабах синдикату «Олімп». Людям вирішувати: подобається це їм, отже, дайте мені можливість, владу, щоб я зміг робити таку ж справу в масштабах держави. А своєю боротьбою за президентство я хотів показати, що сьогодні до влади почали приходити ті люди, які піднесуть економіку.

Бесіду вела Людмила НІКОЛАЙЧУК.
Фото Ігоря ПЕТРОВА.

СЕКРЕТ ДЛЯ ДОМАШНЬОГО ВЖИТКУ?

Останнім часом у південних областях України офіційними органами влади висловлюється повна підтримка Акта про державну незалежність України. Однак виникає все ж таки запитання: про що радилися керівники тих же південних областей на майже конспіративній нараді, яка відбулася у першій половині жовтня, скажімо, у Херсонському облвиконкомі?

Відповідь я сподівався одержати на засіданні керівників обласної Ради, скликаному для обговорення животрепетної теми. Але незадовго до нього випала нагода ознайомитися у коридорах влади з документами, підготовленими у жовтні представниками Кримської АРСР, Миколаївської, Одеської, Херсонської областей.

Ці проектні документи викликають тривогу. Судячи із заголовків, вони присвячені суто економічним регіональним проблемам, а за змістом є політикою не кращого зразка.

Зокрема, представники Півдня України у спільній заяві вимагають, щоб Верховна Рада республіки проголосила основоположні принципи Конституції, переглянула строки і порядок введення в дію Закону про мови, а принцип територіальної цілісності України «повинен узгоджуватися з поважанням прав і волевиявлення населення областей, республік, регіонів».

Що це — спроба прикинутися невігласами? Невже автори заяви не знають, що 19 червня 1991 року Верховна Рада України прийняла постанову про концепцію нової Конституції, в якій відображено всі сторони політичного устрою, притаманного цивілізованій країні, а в центрі уваги її ставиться людина як найвища соціальна цінність?

Дивують напади на Закон про мови, бо в усіх областях Півдня, не кажучи вже про Крим, якщо якась мова й не має достатнього розвитку, то це — українська. А хто в незалежній республіці не поважає права і волевиявлення кримчан, херсонців, одеситів, миколаївців? Усе це очевидний абсурд, коли, звичайно, на мить забути про політичні ігри «новоросів», які нав'язують небезпечні ідеї населенню Причорномор'я.

Далі — більше. У спеціальному регіональному протоколі передбачається створення економічної Ради Півдня України (або економічного комітету як виконавчого органу), тобто ще однієї владної структури поряд із законно існуючими. А спільний договір після його ратифікації, як написано чорним по білому, є суворо обов'язковим для всіх «нижестоящих Советов народных депутатов районов и городов соответствующих территориально-административных делений».

Даруйте, але як бути з чинним Законом про Ради і місцеве самоврядування? Певно, «регіональники» встигли його самостійно скасувати...

Багато виникає сумнівів після знайомства з документами новоявлених «солженіциних» і «сурилових», які збираються на свій лад «облаштувати» Україну. Під текстом стоять прізвища академіків народного депутата СРСР С. Андронаті та Б. Буркинського, інших шанованих учених, підписи голів постійних комісій Рад південних областей. Від Херсонщини підписалися депутати — директор бавовняного об'єднання П. Сакович, колишній другий секретар Білозерського райкому Компартії О. Стасюк. Недобрі наміри нехай залишаються на їхній совісті. Упевнено можна припустити одне: група осіб, які співчувають минулому, хоче вона цього чи ні, намагається добитися ізоляції цілого регіону від республіканського економічного простору, створити якусь замкнену територію з сепаратистськими структурами управління. Такі спроби, якщо втіляться в життя, посіють не ілюзорні, а справжні проблеми у південному регіоні. Жартувати з людьми серйозними речами ніхто не має права.

Юристи й економісти, яких ми попросили прокоментувати названі документи, вважають, що вони не мають правової основи. Досить проблематичною, умовною може бути економічна ефективність від їх реалізації. Слушним тут є лише те, що область може взяти участь у прибережній торгівлі з регіонами Чорноморського та Середземноморського басейнів за умови стимулювання її урядом республіки.

Отже, не варто було робити секрету з цієї сумнівної концепції. Вона для домашнього вжитку — не більше.

Як же оцінюють такий «доробок» своїх представників керівники області? Одразу скажу: на останньому засіданні взяв гору здоровий глузд. Голова обласної Ради М. Кушнеренко, його заступник С. Сіренко, заступник голови облвиконкому О. Вербицький та інші рішуче відхилили «вибухонебезпечні» тези «суриловців». Вирішили поки що обмежитися діловими пропозиціями щодо економічного співробітництва з іншими областями, хоча не приховували складності таких зв'язків.

Можна було б обминути завуальовану історію з невдалими проектами-прожектами. На жаль, ці проекти існують, а з ними — реальні політичні настрої, їх прихильники. Погано виконуються чинні закони, але місцеві політики прагнуть створити щось своє, суто регіональне, обмежене, для домашнього користування. Чи тільки турбота про відродження економіки викликає таку активність напередодні референдуму?

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Херсон.

«МІСЦЕ РОБОТИ ВИРУЄ»

Наш прес-клуб

ЧЛЕНИ партії і трудящі ведуть життя культурно і емоційно, що демонструє перевагу соціалістичного ладу нашого зразка. Робітничо-селянський кореспондент Юн Чжу Хо повідомив про те, що члени партії і трудящі Кесонського підприємства по випуску металовиробів активно розповсюджують революційні пісні, внаслідок чого робоче місце вирує. Розучування пісень активно проходить до початку роботи і під час перерви або у вільний час до початку всяких зборів.

Разом з революційними розповсюджуються пісні, що відображають велич нашої партії. Розповсюджувачі пісень Чан Мен Сун і Чан Ен До перед розучуванням пояснюють їх зміст, щоб члени партії і робітники, коли будуть співати, гаряче відчули велич нашої партії.

За повідомленням робітничо - селянського кореспондента Пак Чже Гина, шахтарі Хвеанської шахти при Об'єднанні шахт у районі Пукчхана активно розучують масові танці. Кожен шахтар уміє танцювати десять масових танців, у тому числі танець, що відображає переваги соціалістичного ладу в нашій країні. Так, шахтарі, які живуть романтично, енергійно борються за збільшення видобутку вугілля.

За повідомленням робітничо - селянського кореспондента Цой Чжун Бока, члени партії і працівники Пхехвеського відділення державного садівничого господарства в повіті Кваіль добре грають на музичних інструментах. Кожна бригада має свої музичні інструменти, в тому числі акордеон, гітару, губну гармошку і барабан, і всі члени бригади грають на музичних інструментах. Таким чином, повсюди на робочих місцях лунає музика. Оскільки життя тут організовується культурно і емоційно, підвищується якість виконання революційного (тобто виробничого.— **Прим. перекл.**) завдання.

За повідомленням робітничо - селянського кореспондента Чо Мен Гу, і в Тесонському кооперативі повіту Пексон — культурно і емоційно, хороше організовують життя. У цьому кооперативі, ефективно використовуючи свята, вихідні дні і перерви у роботі, енергійно займаються колективним спортом і ведуть колективне культурне життя. Тут відмінно обладнані майданчики для баскетболу і волейболу, часто влаштовуються спортивні змагання, а увечері організовуються художні виступи.

...Соціалістичний спосіб життя, тим паче корейського типу, — найчудовіший. І вже ніяк не порівняємо його з прогнившим капіталістичним, за якого люди навряд чи уміють співати, танцювати і радіти під час виконання виробничих планів.

«Нодон сінмун» (КНДР).

З парламентського життя

Хай живе дефіцит!

Як саркастично зазначили журналісти, навіть для тайванського парламенту, де дебати з «процедури» або «мотивів голосування» нерідко виливаються в кулачний бій, відкриття останньої сесії стало сенсацією. Адже чи не вперше прем'єр-міністр викладав депутатам свою програмну заяву через стіну поліцейських з пластиковими щитами та сотні оперативників держбезпеки, які оточили трибуну. І навіть коли глава уряду діставтаки змогу говорити, він мусив надриватися, щоб перекричати галас у залі. До того ж прем'єр мав весь час бути на сторожі, щоб у нього не влучили численні черевики та книги, якими шпурляли у виступаючого політичні опоненти.

До речі, обговорювалося знайоме нам питання про... незалежність. Річ у тім, що правляча на Тайвані партія Гоміндан, так само, до речі, як і комуністичний режим КНР, сповідують спільну точку зору (хоча й терпіти один одного не можуть): існує лише один Китай. Щоправда, на материку вважають, що — зі столицею Пекін, тоді як на острові переконані, що нею є Тайбей.

Чому так сталося? А тому, що політика «Один Китай — один народ» задовольняє обох опонентів: кожний виголошує, що саме він цю країну і цей народ репрезентує.

Боронь Боже нас від будьяких паралелей. До того ж переконані: до кидання в прем'єра книжками або взуттям в умовах колишнього Союзу не дійде. Дефіцит є дефіцит...

Фото з журналу «Тайм» (США).

СУБОТНІЙ ВИПУСК

Експрес-новини

Канада відкрила посольське відділення у Таллінні. Сфера діяльності канадського посла у Фінляндії поширюватиметься тепер і на Естонію. Відділення посольств найближчим часом відкриються у Латвії і Литві, причому в цих країнах буде акредитовано посла Канади у Швеції.

* * *

Голова правління Європейського банку реконструкції та розвитку Атталі заявив, що іноземні капіталовкладення в країнах Центральної і Східної Європи треба всіляко заохочувати, проте іноземці не можуть і не повинні брати на себе найбільшу частину інвестицій.

* * *

У районі східнохорватського міста Осієк концентруються війська югославської армії і сил оборони Хорватії. Рішуча сутичка є неминучою, поінформував представник групи спостерігачів ЄЕС у Югославії.

* * *

Іран в односторонньому порядку звільняє понад 400 іракських військовополонених, утримуючи ще майже 30 тисяч іракських солдатів, які потрапили до полону під час ірано-іракської війни, що закінчилась у 1988 році.

Зі світу — по факту

● Один з вищих військових чинів Індії заявив, що якби служба охорони Р. Ганді була краще оснащена технічними засобами, прем'єр-міністр залишився живий. «Відсутність у поліції і сил безпеки потужних переносних радіостанцій, які б дозволили підслуховувати переговори змовників, і які були на озброєнні самих змовників, призвела до вчинення цього злочину», у свою чергу, пише газета «Хіндустан таймс».

● З метою уникнути «небажаних ускладнень» під час наступних виборів до парламенту Великобританії прем'єр-міністр Дж. Мейджор відклав проект перегляду заробітної плати двох тисяч провідних державних службовців, суддів та військових. Тим часом прибутки спеціалістів, які працюють у приватному секторі, щороку зростають.

● Як повідомили компетентні західні спостерігачі, «враховуючи крах комуністичної системи в СРСР і відповідне зростання домінуючої ролі США у світовій політиці», Китай планує значно розширити свою шпигунську мережу.

● Якщо в деяких країнах (не будемо уточнювати, яких саме) західна гуманітарна допомога не доходить до тих, кому вона призначена, оскільки «прилипає» до нечесних рук, то в Іраку — навпаки. Тамтешній уряд свідомо тримає усі посилки на складах.., щоб світ бачив, як мучиться іракський народ у результаті введення міжнародним співтовариством ембарго на торгівлю з цією країною.

● Своєрідний контракт між учителями й батьками учнів, які вічно ворогують, запропонували британські лейбористи. Згідно з цим проектом батьки зобов'язуються стежити за виконанням дітьми домашніх завдань, не дозволяти «нічних телевізорів» та пізніх прогулянок; школи ж, зі свого боку, будуть більш відкриті для громадської перевірки і публікуватимуть обгрунтування оцінок на іспитах. Втім, досі невідомо, що з приводу цього проекту скажуть самі діти...

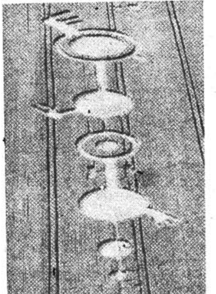
● Західні соціологічні служби виявили, що найбільшим джерелом шуму, який заважає людям жити, є не автомобільний рух за вікном, не телефони і телевізори, а галасливі сусіди. Саме так висловилася переважна більшість опитаних (до речі, кожен з них, у свою чергу, є чиїмось сусідом).

● Великий бізнес бореться проти монополізму. Яскравий приклад: одна з найбільших пивоварних компаній «Басс» вирішила продати власну мережу (372 одиниці) пивних — «пабів», де відвідувачі, звичайно, пили пиво «Басс». Проте — одне «але». У контракті на продаж згадана компанія обумовила, що протягом п'яти років пиво у ці «паби» поставлятиме — хто б, ви думали? Правильно, компанія «Басс».

● Тоді як у деяких країнах зі СНІДом борються шляхом всіляких заборон, таїландські власті «пішли іншим шляхом»: уже впродовж кількох років тамтешнє міністерство охорони здоров'я безплатно постачає презервативи в усі будинки розпусти.

● Погано бути курцем у Канаді: ціни на сигарети там зростають буквально щомісяця. Причина — прагнення індустрії тютюну зберегти прибутки, оскільки дедалі більше канадців кидають палити (одних залякали медики, інших — ціни). Якесь зачароване коло: через те що мій друг кинув палити, я змушений платити і за себе, і «за того парня»...

Інформ-шоу

НА СМІХ... ІНОПЛАНЕТЯНАМ

Ця історія не дає спати багатьом у Великобританії. Причому не тільки охочим до сенсацій обивателям, а й серйозним вченим. Усе почалося з того, що аерофотозйомка зафіксувала на деяких тамтешніх пшеничних полях лисини дивної конфігурації **(див. фото)**. Як і слід було чекати, негайно знайшлося пояснення: це не що інше, як посадочні (або стартові) майданчики НЛО. До розслідування взялися наука і преса. Згодом виявили й місцевих «інопланетян». Виявляється, умільці-фермери протягом тривалого часу — з допомогою канатів і дощок — «привчали» пшеницю рости у відповідному напрямку. У результаті вона полягла точно за кресленнями фальсифікаторів, які вирішили дорого продати знімки газетам та й взагалі «розіграти» шановну публіку. Здавалося б, кінець «сенсації»? Аж ні. Деякі вчені уперто доводять: так, одне чи два подібних кола дійсно можна зробити з допомогою підручного матеріалу, але ледь не кілометрові «візерунки» людській руці не підвладні. Тож — інопланетяни? Відповідь могли б дати самі космічні пришельці, проте вони воліють відмовчуватися. Мабуть, спостерігають і посміхаються...

НОВЕ В КОХАННІ

Ти її кохаєш, а вона тебе — ні. Ситуація стара, як світ. Тисячі, мільйони способів виказати обраницям серця свої почуття вигадувала протягом віків сильна половина людства. Проте до такого способу, яким скористався один з відвідувачів всесвітньовідомого турніру з крокету, ще не додумались. Він оббіг спортивний майданчик, будучи абсолютно голим. Причому зробив це перед заповненими болільниками трибунами. На запитання поліцейських: навіщо? «ентузіаст кохання» пояснив — у такий спосіб він хотів довести дружині, що кохає її. А вона, бачте, подає на розлучення. Місцевий суддя вирішив, що в подібних випадках набагато краще «спрацював» би букет троянд, і наклав на бігуна штраф. Тепер йому доведеться розпрощатися не тільки з дружиною, а й із сотнею доларів.

«МЕНІ ПОДОБАЄТЬСЯ ВАША МАШИНА»

Сполучені Штати охоплені новою епідемією угонів автомобілів. Технологія проста: ви зупиняєтеся перед червоним світлом, до вас негайно підходять, відчиняють дверцята машини і... просять з неї вийти. Для більшої переконливості на вас наставляють пістолет (це ж стосується і ситуації, коли в машині просто опущене скло). Водій виходить, а грабіжник сідає за кермо. У цей час червоний у світлофорі змінюється зеленим... і ви маєте можливість зробити своїй машині ручкою.

Розмах нового «винаходу» кримінального світу вражає навіть поліцейських: приміром, у Хьюстоні таке трапляється десять разів на день. Подібна ситуація склалася у Лос-Анджелесі, Атланті, Детройті. Причому будь-яка спроба захисту негайно призводить до вбивства водія (в умовах вуличних «пробок» все одно ніхто не зверне на це уваги).

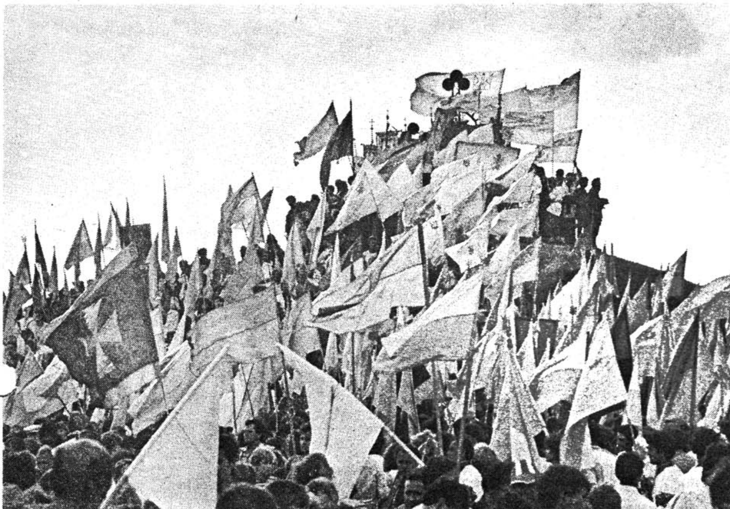
Дехто з водіїв, які живуть за містом, донедавна вважав себе у більшій безпеці. Аж поки грабіжники не стали — буквально на ходу машини — знімати з них годинники дорогих марок.

Якщо врахувати, що до нас — рано чи пізно — доходить будь-яка західна мода, то, мабуть, уже варто робити для себе висновки.

Ілюстрації з журналу «Економіст» (Великобританія).

Сторінку підготував Володимир САВЦОВ

НА ХОРТИЦЬКИХ ВІТРАХ

Коли вступаєш на острів (перетятий дротами ЛЕП на іржавих опорах, поганьблений комсомольською школою розпусти та чадною автотрасою) після тривалої розлуки, щоразу відчуваєш якусь бентегу. Згадується невмируща легенда про мужніх козаків, які 1775 року до кінця боронили свою колиску свободи від віроломних загарбників царського генерала Текелі — оточені звідусюди, вони не здались ворогові, а всі увійшли у величезне багаття, і звідтоді їхні душі стоять на сторожі України.

Певне ж, цей народний переказ був відомий академікові Михайлу Грушевському. Найвидатніший наш історик підготував для нас прийдешніх (з'ясувалося: славних прадідів великих правнуки погані) цілий український епос. Але чи могли ми читати його, перейматися духом козацької вольності, розвивати традиції першої в світі християнсько-демократичної республіки там, де з 1917 року все національне нищилося в ім'я «единой и неделимой». А потім горде козацьке плем'я понад сім десятиріч поневірялося в єдиному тоталітарному інтернаті, з короткою і сердитою вивіскою «СРСР». Понад 700 літ зеленів і затримував вітри на Верхній Хортиці знаменитий Запорізький дуб, а на 73-му році після Великого Жовтня — задихнувся, зчорнів і лише минулого літа, здається, почав оживати. Бо не вмирає козацька душа, бо сама природа віщує відродження України. І зоря Михайла Грушевського знову сходить над нами.

Нехай досі не увінчали його ім'я в нашому краї (хоча є проспект Леніна, кінотеатр імені Леніна, проспект виходить на площу Леніна, де є пам'ятник Леніну, який показує рукою на Дніпрогес імені Леніна, а за його спиною озеро, острів та порт імені Леніна). Але вже майори КДБ не вриваються до бібліотек українських патріотів з обшуком (донощик доповів: є книги Грушевського!), а з інститутів не виганяють доцентів та студентів за читання забороненого і оббріханого обкомівськими ідеологами — петрикіними, воробйовими, воловиками — Академіка. Над світом і над Запоріжжям віють нові вітри.

Олександр МИХАЙЛЮТА.
Фото Бориса ДВОРНОГО та Анатолія КРАСНОЖОНА.

КОЛИ «ФОРТЕЦІ» НЕ ЗДАЮТЬСЯ

Резонанс

На 25-те жовтня у Біловодському районі було передплачено 63 примірники «Голосу України». Ледь більше від рівня минулого року, хоч по області нова цифра зросла вдвічі. Не хочеться ототожнювати авторитет газети з одним фактом, але такі підстави, на жаль, є.

Наприкінці червня в «Голосі України» з'явилася стаття «Фортеця» на болоті». Йшлося в ній про те, що з ласки місцевої влади Облводбуд заліз у городи пенсіонерів. На той час ще тільки закладався фундамент під п'ятиповерховий будинок (охрещений людьми «фортецею»), і жителі ображеної вулиці Гуньяна сподівалися на перегляд вольового рішення райвиконкому та архітектури. Окрім урізаних грядок, скаржники застерігалися від майбутнього затоплення вулиці, адже будівництво перепинило природний стік підґрунтових вод з усієї верхньої частини заболоченого селища. Дякувати сухій осені — потопу не сталося і люди на деревах, як шпаки, не сиділи. Зате «фортечні мури» благополучно піднялися до другого поверху і зворотного ходу будові, це вже ясно, не буде.

Словом, вдаривши на сполох, газета не змогла привернути увагу до біловодського неподобства ні на обласному, ні на республіканському рівнях, хоча стаття апелювала до конкретних адресатів — облвиконкому і тодішньої Ради Міністрів УРСР.

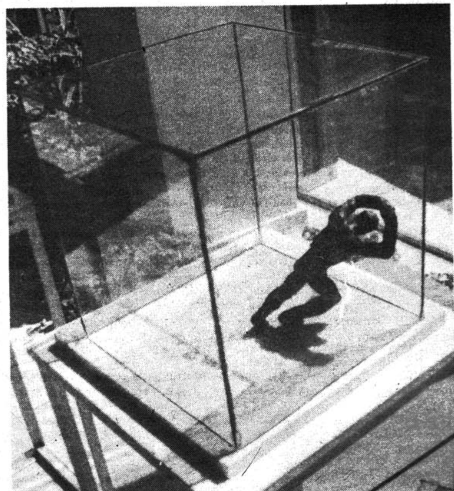
Проігнорували виступ свого видання й у Постійній комісії Верховної Ради з питань будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства, в добрих старих традиціях переправивши одержані після публікації телеграми в Луганський облвиконком. З чим стукали у високі двері позивачі, з тим і залишилися. Формальну крапку під кількарічною історією поставила вже зовсім недбала відписка заступника голови облвиконкому О. Бондаренка: «Виконком обласної Ради народних депутатів на вашу телеграму до Верховної Ради України повідомляє, що питання будівництва 5-поверхового житлового будинку для трудящих ПМК-146 неодноразово розглядалося з виїздом на місце за участю депутатів (різних рівнів) у присутності жителів вулиці Гуньяна. Ваші вимоги... і про заборону будівництва визнані необгрунтованими...».

Отакий паперовий пасьянс. Про те, що в райцентрі достатньо місця для десятків таких будинків — жодного слова. А реальна перспектива така. Муляри і монтажники поки що працюють за урізаним проектом — женуть стіни. На часі прибудова магазину, прокладання комунікацій, прив'язка котельні, електропідстанції, насосної... іншого місця окрім городів для них немає. Кількох господарів уже попередили, щоб на зиму не орали. Очевидно, обріжуть садиби по самі ріпиці. Єдине — вголос про це поки що не зізнаються.

На що ж розраховують п'ять вдівських і десять пенсіонерських дворів? Уже ні на що. Хочеться хоча б ясності, коли так і не спромігся Держбуд на неупереджену інспекцію, яка не просто констатувала б факт, а визнала і, можливо, виправила б помилку, поки ще не було пізно.

Яку газету передплачувати — це справді, приватна справа кожного. Слід тільки уточнити — протидії самодурству чекали не тільки на вулиці Гуньяна. Весь Біловодськ сподівався на справедливу Верховну Раду. Не почули, не дійшли до кривди районного масштабу. З чим же підуть обманутї люди і тут, і там, і по всій Україні на грудневий референдум? Сумнів не для красного слівця — чують у вічі кажуть...

Сергій СКИБА,
власний кореспондент
«Голосу України».
Луганська область.

КЛИЧУТЬ ЮРИСТИ АРБІТРА

Люди, які працюють в обласному управлінні юстиції, найдостеменніше, здавалося б, знають усі наші закони і правові акти, готові кожному надати відповідну консультацію. А тут саме провідний консультант цього управління зателефонував до дніпропетровського корпункту «Голосу України» і заявив, що тільки нашій газеті належить стати суддею...

Мова про компенсації, з якими ми маємо справи з часу безпрецедентного і безглуздого павловського підвищення цін. Але в даному разі йдеться про компенсації особливі — на малолітніх дітей у малозабезпечених сім'ях. У березні цього року тодішня Рада Міністрів УРСР у Постанові за номером 72 передбачила «65 карбованців щомісячної допомоги на кожну дитину віком до 12 років у сім'ях з середнім місячним прибутком на члена сім'ї до ста карбованців з урахуванням компенсаційних виплат, передбачених даною постановою».

Вам все зрозуміло? А ось юристи і фінансисти спантеличені. Практично середньомісячні прибутки на кожного прийнято визначати за сумою загального прибутку сім'ї за минулий календарний рік. Але ж торік, як добре відомо, ніяких компенсацій не існувало, ніхто, в тому числі і малозабезпечені, їх просто не одержували. Тож як тепер вираховувати середній достаток в цих сім'ях?

У Дніпропетровській області, як пояснили мені, «зорієнтувалися» на власний страх і ризик: виплачували по 65 належних карбованців.

Щомісяця на кожну дитину всім родинам, у яких минулого року середній прибуток на члена сім'ї не перевищував ста карбованців, — і квит. І не помилилися: згодом надійшло інструктивне роз'яснення Міністерства праці і Міністерства фінансів республіки, яке підписали заступники міністрів І. Францюк та М. Петраченко: все правильно, так і треба. Це і чесно, і справедливо.

Та щойно прийшла нова «бумага». Під нею знайомі прізвища — І. Францюк та М. Петраченко. Однак зміст документа зовсім інший. Щоб виплачувати компенсації на дітей, точніше, щоб вираховувати отой середній прибуток на членів малозабезпечених сімей, необхідно все-таки до минулорічних їхніх бюджетів приплюсовувати й суми... цьогорічних компенсацій. Мовляв, інакше виплати допомоги незаконні.

— Мало того, що це суперечить елементарній логіці і не має під собою юридичного обгрунтування, — обурюється провідний консультант управління юстиції Дніпропетровського облвиконкому Макс Хейфец, — але ж тепер треба лише в нашій області у кількох тисяч сімей відібрати уже виплачені їм гроші. По республіці таких десятки, якщо не сотні тисяч сімей...

Справді, «фокус», у якому важко знайти здоровий глузд. Дали, а тепер — віддайте? А що торік і не могли одержувати компенсації, які тепер чомусь враховуються, — то пусте? Це як у ресторані: «Перша страва коштує десять карбованців, друга — п'ятнадцять... А яблука їли? Не їли? Треба було їсти — платіть ще три карбованці...».

Та якщо нашу газету закликають в арбітри, скажу прямо: найкраще буде, коли два Міністерства, праці й фінансів, відкличуть і скасують свою «бумагу». Тим паче що, як мене проконсультували юристи, виплачуються ж ці компенсації не з держбюджету, а з єдиного фонду соціального захисту населення, в який сьогодні відраховують одинадцять відсотків своїх прибутків усі підприємства, установи й організації, тобто ми з вами.

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент
«Голосу України».
Дніпропетровськ.

З пошти редакції

Чим ви обурюєтесь?

У зверненні пленуму Української республіканської ради ветеранів війни і праці до київської міської Ради народних депутатів висловлюється обурення несвоєчасною кампанією з перейменуванням вулиць. Мовляв, комунальне господарство у нас занедбане, нестримно зростає злочинність і розбій на вулицях, погане постачання продовольчими і промисловими товарами. Словом, серйозних проблем чимало, а з перейменуванням вулиць можна й почекати.

Але ж усі недоробки, шановні ветерани, ви залишили нам у спадок. А тепер скаржитесь, що бідують пенсіонери. Це згідно з вашими законами вам призначили такі пенсії. До кого ж ви апелюєте?

Ви обурюєтесь занедбаним комунальним господарством міста, але чому ви не писали подібного звернення до тих, хто вгатив мільйони наших карбованців у помпезний музей Леніна? Чи може наше господарство тоді не було таке занедбане? Ви не знали, що в пенсійні книжки рядових колгоспників у графі місячний заробіток було вписано: 4 крб. 99 коп.? І відповідно пенсія — 12 крб. Де тоді були ваші звернення.

Тепер ви пишаєтеся тим, що кілограм гречки та банку молока згущеного несете повз мене з високо піднятою головою. Ви хоч розумієте, як дешево ви коштуєте? Це все, що ви завоювали, це все, що ви заробили й залишили у спадок нам. Вже все, що хотіли, ви зробили. Тепер не заважайте своїм дітям і внукам робити те, що вони вважають за потрібне. Їм тепер вирішувати, на якій вулиці жити і іменем кого вулицю називати.

М. БУГАЙ,
ветеран збройних сил.
Київ.

За балачками нічого не видно

Інакше як обдиралівкою назвати підвищення цін на продукти і промислові товари я не можу. Бо чому, скажіть, ціни підвищилися не в два-три рази, як офіційно повідомлялося в засобах масової інформації, а в три-чотири, а то і в п'five разів. Та й товари, які час від часу з'являються в магазинах, не найвищої якості, незважаючи на високі ціни. Ось і дійшов я гіркого висновку: все, що говориться з високих трибун з турботою про народ, — це не що інше, як пустопорожні балачки, набори гарних слів, а самої турботи про людей, особливо про малозабезпечених, і близько немає...

Київ. **П. ЄЛЕНКОВ.**

Це потрібно не вам...

Хочу звернутися до населення Донбасу. Шановні, що ви робите? Чому ви дозволяєте грати вами, як маленькими дітьми? Створюючи автономію, ви створите і апарат управління в кілька тисяч людей, а це потрібно не вам, це потрібно тим, хто залишився без крісел і керівної роботи, тобто колишньому партапаратові. Чому жоден з них не спуститься в забій, не став біля доменної печі, не вийшов на роботу на колгоспне поле? Всі сидять і чекають, коли можна буде сісти в керівне крісло. Створивши автономію, ні ви, ні ваші діти не матимуть можливості жити у вільній Україні.

Хіба ви хочете Карабаху, Осетії чи Грузії? Невже мало Молдови? Подумайте добре і зробіть висновок: кому потрібно створювати надзвичайне становище в Україні, кого не влаштовує дружба і спокій народів, що живуть у нашій республіці.

К. НЯГУ.
Дніпропетровськ.

Знову імперські замашки

Віднедавна все ширші верстви громадськості України глибоко стурбовані інформаційною експансією ідеології з Москви. Поодинокі випадки відвертої зневаги московських «масс медиа» до суверенізації України відзначалися ще до серпневого путчу (досить згадати візит Л. Кравчука до Німеччини). Проте тоді деякі московські засоби інформації репрезентували імперський центр, однаково ненависний як Росії, так і Україні.

Як відомо, після провалу путчу так звані центральні видання зареєструвалися в Міністерстві юстиції РРФСР як незалежні й повели, як не парадоксально, антиукраїнську пропаганду в небачених масштабах. Тому я повністю підтримую пропозиції професора І. Валька, викладені в «Голосі України» від 11 жовтня 1991 року про заходи щодо інформаційної безпеки України. Адже недооцінка цієї загрози для народів-сусідів може мати наслідки набагато жахливіші, ніж може видатися на перший погляд.

Слід також українському парламентові терміново вжити заходів аж до підвищення цін в десятки разів на московські видання та офіційно попередити російський парламент і Президента Б. Єльцина, що така позиція російських інформаційних засобів сіє ворожнечу між нашими народами та підриває дух договору між РРФСР та Україною. Крім мінусів, це не додає нічого до престижу росіян як в очах народів України, так і в очах народів світу. Отже, російські інформаційні засоби нині роблять своєму народові дуже погану послугу.

Стосовно ж читачів України, то мені вже від багатьох довелося чути про відмову від передплати московських видань саме з наведених вище причин.

Володимир РУБАН,
кандидат історичних наук.
Миколаїв.

ДО НЕЗАЛЕЖНОСТІ—ОДИН ТИЖДЕНЬ

ГРОМАДСЬКА ДУМКА НАПЕРЕДОДНІ РЕФЕРЕНДУМУ ТА ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Група фахівців Науково-освітнього центру «Психогенез» Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка провела соціологічне дослідження, що мало на меті з'ясувати ставлення громадян до референдуму на підтвердження Акта проголошення незалежності України та виборів Президента республіки.

Анкетне опитування відбувалося 10—15 листопада за багатоступінчатою квотною вибіркою, яка репрезентує основні соціально-демографічні групи населення України і охоплює 2600 чоловік.

Результати опитування свідчать, що 68,7% громадян мають намір брати участь у референдумі, 8,9% відповіли «ні», 21,1% ще не вирішили і 1,3% відповіді не дали.

На запитання, яке має міститися в бюлетені, «Чи підтверджуєте Ви Акт незалежності України?» відповіді розподілилися таким чином:

	% до всіх опитаних	% до тих, що мають намір брати участь у референдумі
так, підтверджую	61,9	87,6
ні, не підтверджую	11,1	12,4

Якщо враховувати громадян, які ще не прийняли рішення щодо участі у референдумі, але висловили своє ставлення до Акта проголошення незалежності України, то відсоток тих, що можуть прийти 1 грудня до виборчих дільниць зросте до 80%, і тоді розподіл голосів буде таким:
так, підтверджую — 85,6%
ні, не підтверджую — 14,4%

Одночасно з референдумом мають відбутися і вибори Президента. Свій намір брати в них участь засвідчили 75,4% громадян, 6,0% такого бажання не виявили, 15,9% ще не вирішили і 2,7% не дали відповіді.

На запитання «За кого з кандидатів у Президенти Ви маєте намір голосувати?» респонденти відповіли так:

	% до всіх опитаних	% до тих, що мають намір голосувати
За Кравчука Л. М.	38,1	47,5
За Чорновола В. М.	13,4	17,3
За Гриньова В. Б.	3,8	4,6
За Юхновського І. Р.	3,6	4,6
За Лук'яненка Л. Г.	2,9	3,6
За Ткаченка О. М.	2,0	2,4
За Табурянського Л. І.	0,6	0,9
Викреслю всі прізвища	3,3	3,5
Поки що не знаю, за кого буду голосувати	15,2	15,6
Не дали відповіді	17,1	

Для з'ясування позиції громадян, які мають намір брати участь у виборах, але остаточно не вирішили, за кого будуть голосувати (таких виявилося 15,6%), в анкеті було передбачено запитання: «Якщо Ви остаточно ще не вирішили, за кого будете голосувати, то позначте, будь ласка, до кого з кандидатів Ви все ж схиляєтесь більше?».

З урахуванням відповідей на це запитання кількість прихильників Л. М. Кравчука зростає на 3,9%, В. М. Чорновола — на 1,9%, В. Б.Гриньова — на 0,7%, І. Р. Юхновського — на 0,6%, Л. Г. Лук'яненка — на 0,7%, О. М. Ткаченка — на 0,4%. У Л. І. Табурянського відсоток його прихильників залишається без змін.

Директор центру «Психогенез» канд. психол. наук П. ГОНЧАРУК

ЗАЖДІТЬ, ПАНОВЕ

За нас знову думає Москва

Минулої суботи, після того, як було досягнуто певних успіхів у підписанні нового союзного договору, московське радіо донесло, що до бравої сімки мусять приєднатися й інші суверенні держави. Інакше може постати, скажімо, для України, знову кримське питання. В'яжуть, як кажуть, без мотузки, руки й ноги. А ще демократи!

Можливо, імперські віяння російському Президентові передаються від постійних спілкувань з ним Михайла Сергійовича, для якого, на жаль, 72 години на Форосі виявилося замало. Чого варті його слова про те, що народ України проголосує проти незалежності!

Як видно із зарубіжної інформації, до імперських дій московських демократів спонукають нібито заокеанські, мовляв, не подамо допомоги, якщо розійдетесь по своїх національних хатах. Вірити сповна тому, що доходить до нас, немає достатніх підстав. Ось свіжий доказ. На днях у редакції «Голосу України» побував шеф української програми «Радіо «Свобода» пан Купчинський, який розповів, що ТАРС поширює за кордоном багато дезинформації про Україну. Відомо й те, як перекручують факти про неї центральні радіо, телебачення, газети, журнали. Не всі, зрозуміло. Сказати щось у відповідь громадськості, тим більше світові у нас або зовсім немає можливостей, або вони істотно обмежені.

Зміст цілеспрямованої московської пропаганди зводиться до одного: давай Союз! Заждіть панове, вже недовго чекати, побачите, що скаже про нього сама Україна 1 грудня.

Володимир РУБЧАК.

Політпрогноз

ХТО БУДЕ ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ?

Трьох китів, на яких стоїть світ, називають Політика, Азарт і Любов. Всі вони плавають в одному океані. Зветься цей океан Гра. Саме гру ми й пропонуємо вам перед першими в історії України виборами президента. Не відкладайте цю анкету і не кажіть, що вам набридла політика. Якщо ви не займетеся політикою, то політика займеться вами.

Отже, ми вибираємо президента і маємо можливість зіграти в цікаву гру. Американці ніколи не відмовляють собі в такому задоволенні, тим більше, що можна виграти чималеньку суму. Вони вже знають, що політпрогноз - це вияв політичної активності народу, а політична активність - це і є запорука повноцінності і свободи нації. Ми залишаємося у виграші в будь-якому разі. Але якщо Ви хочете перевірити свою інтуїцію і політичне чуття, - заповняйте анкету і 1 грудня чекаємо вас на виборчих дільницях!

А

Ваш вік _____ стать ______ проживаєте у місті (селі)
до якої категорії працюючих Ви себе відносите:
☐ працівник сільського госп. ☐ працівник науки та освіти.
☐ робітник на виробництві. ☐ службовець.
☐ інженерно-тех.працівник. ☐ військовослужбовець.
Потрібне - виділіть

1. Яка кількість (в % від тих, хто візьме участь у голосуванні) скаже "Так" на референдумі 1 грудня 1991 р.? ☐ %

2. Яка кількість (в % від внесених у списки для голосування) візьме участь у виборах президента України 1 грудня 1991 року? ☐ %

3. Вкажіть прізвища трьох претендентів, що наберуть найбільше голосів "ЗА". Вкажіть, скільки процентів голосів від тих, хто взяв участь у голосуванні, набере кожен з цих претендентів?

1. ☐ ☐ %
2. ☐ ☐ %
3. ☐ ☐ %

4. Вкажіть яка кількість (в % від внесених у списки виборців) візьме участь у голосуванні у другому турі? ☐ %

5. Вкажіть прізвища двох претендентів, що візьмуть участь у другому турі виборів. Вкажіть, скільки процентів голосів "ЗА" від тих, хто взяв участь у голосуванні, набере кожен з цих претендентів.

1. ☐ ☐ %
2. ☐ ☐ %

Б

1. Яка кількість (в % від тих, хто візьме участь у голосуванні) скаже "Так" на референдумі 1 грудня 1991 р.? ☐ %

2. Яка кількість (в % від внесених у списки для голосування) візьме участь у виборах президента України 1 грудня 1991 року? ☐ %

3. Вкажіть прізвища трьох претендентів, що наберуть найбільше голосів "ЗА". Вкажіть, скільки процентів голосів від тих, хто взяв участь у голосуванні, набере кожен з цих претендентів?

1. ☐ ☐ %
2. ☐ ☐ %
3. ☐ ☐ %

4. Вкажіть яка кількість (в % від внесених у списки виборців) візьме участь у голосуванні у другому турі? ☐ %

5. Вкажіть прізвища двох претендентів, що візьмуть участь у другому турі виборів. Вкажіть, скільки процентів голосів "ЗА" від тих, хто взяв участь у голосуванні, набере кожен з цих претендентів.

1. ☐ ☐ %
2. ☐ ☐ %

Після підведення результатів голосування з питань отримання виграшу звертайтесь на адресу: м. Львів, 290005, просп. Шевченка, 23, Фонд "Молода Україна", тел. (0322) 72-36-33

Як правильно заповнити анкету:

1. Чітко напишіть прізвища та числа в анкетах "А" та "Б".
2. Анкету "А" виріжте і покладіть до конверту разом із повідомленням про перерахування 5 крб. на рахунок N 16102/345329 в ЗУКБ МФО 325622. На конверті напишіть адресу: м. Львів, 290005, просп. Шевченка, 23. Фонд соціальної служби молоді "Молода Україна", а також свою зворотню адресу.
3. Штемпель на конверті про відправлення має бути датованим не пізніше 28 листопада.
4. Анкету "Б" залишаєте в себе і зберігаєте до оголошення кінцевих підсумків голосування.
5. Якщо Ваш прогноз виявиться вірним у перших трьох пунктах Ви отримаєте 1000 крб. Правильне передбачення результатів у всіх пунктах анкети -це виграш 25000 крб.
6. Якщо результати виборів будуть закінчуватися на 0,5 %, ми заокруглюємо їх до більшого.
7. Визначення переможців та виплата виграшів почнеться через 10 днів після офіційного оголошення кінцевих результатв олосування і триватиме протягом 30 днів.
8. Якщо Ви розмножите анкету на ксероксі або на друкарській машинці, то Ваші шанси зростуть, а витрати зменшаться. За 5 анкет в одному конверті треба перерахувати лише 20 крб.

Наш телефон для довідок: (0322) 72-36-33

Днями «Голос України» відвідала «Свобода» — в особі новопризначеного директора її української служби Романа Купчинського. Мовою офіційної хроніки, «зустріч пройшла в теплій і невимушеній обстановці».

Роман КУПЧИНСЬКИЙ:

«СВОБОДА» — ЦЕ ТАКИ УСВІДОМЛЕНА НЕОБХІДНІСТЬ»

Гість висловився коротше: «Було о'кей». Господарі не відчували дискомфорту від присутності диригента «ворожих голосів». Той також не грав ролі весільного генерала, а чесно й відверто зізнався, що шукає «агентів» для «забугорного» радіо і буде дуже радий знайти їх і серед співробітників нашої газети. Хай не шокує декого з читачів факт неприхованого «вербування»: пан Купчинський запроваджує великі зміни в українській програмі «Свободи», і участь у цьому журналістів з України просто необхідна. Саме з цих змін і почалася наша розмова з Романом Купчинським.

— «Свобода» дуже потрібна Україні, де йде процес державного будівництва, — сказав гість. — Новоутворена держава не може поки що за валюту купувати собі інформацію — гроші йдуть на першочергові потреби. Крім того, ми надаємо технічні можливості для виходу української думки у світ. Сьогодні стільки дезинформації гуляє про Україну, що просто охоплює жах. Наприклад, у стрічках ТАРСу, які я щодня переглядаю, повно брехні про все, що стосується нашої Батьківщини: чи це мова йде про військо, чи про власну валюту, чи про настрої людей. Відсічі дати нема кому, бо Україна не виходить на світ, її кореспонденти не працюють за кордоном. Чому б нам не бути зв'язковими між нею і світом? Або взяти такий аспект. Захід, зокрема Америка, хочуть подати Україні допомогу. Яку, яким чином? «Свобода» могла б бути одним із знарядь цієї допомоги.

Щоб це не було повчанням від Заходу — бо тут своя специфіка, — хочемо надавати ефір фахівцям з України. Наприклад, відкрити університет ефіру. Викладати маркетинг, фінанси, банкову справу, а потім ті передачі зібрати на плівку і передати в бібліотеку — хай люди вчаться. Це ж прекрасно. Одне слово, не дивіться на нас як на ворогів, а трактуйте як своїх рабів і використовуйте на повну силу.

— Отже, ми переходимо на мирне співіснування, якщо це можливо у стосунках з «рабами». З критикою тепер покінчено?

— Хто сказав, що не буде критики? Ще не один демократ на нас образиться: як, я їх ловив через заглушки, а вони, бісові голоси, тепер мене оббріхують. Бачите, комуністи переможені. Але до влади в багатьох місцях прийшли не демократи, вони просто так себе називають, а антикомуністи. А це щось зовсім інше — відчуваєте різницю? Отже, є ще нам кого «оббріхувати». Тільки цілі міняються.

— Ви сказали, що відчуваєте до українських журналістів інтерес мисливця, який вийшов на лови... свіжих кадрів. Яким чином ви будете використовувати свою «здобич»?

— Я приїхав сюди, щоб відкрити корпункт «Свободи» у Києві. Ваш прем'єр Фокін уже дав на це своє благословення. Ми знайшли приміщення, яке будемо орендувати. Хочемо фактично тут працювати, виходити на середніх хвилях. Щоб нас не шукали, не крутили ручку настройки туди-сюди, наче в підпіллі. Звичайно, для цього потрібні кадри. Журналісти на Україні дуже добрі. Не сприйміть за комплімент — це справді так. Тільки є у вас одна вада — дуже полюбляєте коментувати вами ж написане. Одна четверта статті — інформація, решта — красива жуйка. На Заході інше поняття журналістики. Кореспондент подає факти про певну подію, а його думка про цю подію нікого не цікавить. Платять за інформацію, а не за розповування. Тому ми, звичайно, шукаємо людей, які звикли працювати в західному стилі — постачати слухачів оперативною цікавою інформацією. А на коментарі запрошуватимемо місцевих фахівців — економістів, екологів, фінансистів, політиків.

Хочемо вийти на мережу Укрінформу, оскільки вони мають кореспондентів по всій Україні. Зараз «Свобода» — це радіо для Києва і Львова. А що ліється в Одесі, Донецьку, Харкові? Взагалі, ми прагнемо стати програмою не для українців, як це було раніше, а для народів України. Ось чому нам потрібні ваші обізнані з усіма тутешніми проблемами кадри. Ми запрошуватимемо наших постійних співробітників на стажування до Мюнхена. Кілька осіб на рік. Плануємо проводити «круглі столи» з редакторами українських газет. Одне слово, розбудовуватимемо контакти з усіма, хто готовий до співробітництва із «Свободою».

Дуже радо пішли б на співпрацю з вашою редакцією. Що робиться у парламенті? — одна з найпопулярніших тем нашої програми, і ви могли б нам допомогти її вести.

— До речі, як ви оцінюєте «Голос України»? Чи є у вас можливість регулярно переглядати нашу газету?

— На жаль, такої можливості не було. Ми хотіли, але не змогли вас передплатити на 1991 рік. Сподіваємося, тепер це питання вирішиться.

Щодо самої газети — скажу відверто, вона гарна, добре зредагована. Хіба що має, на мій погляд, ту ваду, про яку я говорив: забагато коментарів і мало інформації. В Америці вона має добру репутацію, кращу за «надто демократичні» видання, які просто переступають межу в антикомуністичній істерії. Такі собі більшовики під синьо-жовтим прапором. А ви — інтелігентна газета. Викликає у нас подив інше — ваша «шапка»: «Видання Верховної Ради України». Жоден парламент світу не має своєї газети, тільки ваш та Росії. Це ж нонсенс.

— Давайте з «Голосу» знову перейдемо на «Свободу». Приємно поговорити про чужі недоліки. Чому професійний рівень російської програми «Свободи» набагато вищий за український?

— З різних причин. Найголовніша — служба мого колеги Матусевича мала доплив висококопрофесіональних людей з Росії: в 70—80 роках відбулася масова еміграція росіян і євреїв. Ми цього не мали. Крім того, є суто технічне пояснення: в російській редакції працюють понад 150 осіб, а в нас 30. Це також звужує наші можливості. Три години мовлення на день важко підготувати такою малою групою (а ще ж не всі є на місцях — відпустки, хвороби). Але просимо: дайте нам ще кілька місяців «авансу», і ми покажемо, чого варті.

— Будь ласка. Ще одне «національне» питання: чи позначається напруження українсько-російських відносин на ваших стосунках із службою Матусевича?

— Я б цього не сказав. Інша справа, передачі російської програми. Деякі з них мали виразний шовіністичний характер. Це неприпустимо. Українська редакція нічого антиросійського собі не дозволить. Можна сперечатися з Єльциним та іншими політичними діячами, можна не погоджуватися з приводу якихось проблем, але робити випади проти народу — ніколи!

— Чого ви собі ще не можете дозволити?

— Закликів до міжнаціональної ворожнечі, до збройного перевороту в якійсь державі. Ми також не маємо права втручатися у внутрішньополітичне життя країн. Наприклад, не можемо агітувати за якогось одного кандидата в Президенти України. Всім повинні надати рівні можливості в ефірі. Так само в релігійній політиці — однакові можливості для всіх конфесій.

— Чи втручається у діяльність радіостанцій «видавець» — американський конгрес?

— Що стосується «видавця» — прошу не плутати його з Верховною Радою. Вона вас фінансує, і ви виходите в зоні її діяльності. Ми ж не звернуті на американську публіку і менш залежні від конгресу. Маємо абсолютне право його критикувати. Втім, здається, ви також маєте таке право...

— Але це ще не означає, що ви і ми ним користуємося...

— О, так. А взагалі хочу підкреслити: «Свобода» — це не є свобода валити в ефір усе, що заманеться. Мені не треба цензора, я сам не випущу передачі, де є неперевірені факти. Власне, я з цього й почав свою директорську діяльність: зняв з ефіру ефектну історію про «агента КДБ з Америки», який прибув на Закарпаття «із сепаратистською метою». «Сепаратист» подасть до суду і виграє, бо «компромат» на нього зводиться на піску.

— Звідки ви берете інформацію?

— «Свобода» має великі кошти для її купівлі, інформація — це найходовіший товар на Заході. На нас працюють усі прес-агентства світу, навіть ТАРС. Річний бюджет радіостанції — 250 мільйонів доларів. Певна частина з них виділяється нашій редакції. До речі, тут діє «соціалістичний» принцип: не використав свої гроші — наступного року виділять менше. Тому всі сушать голову у листопаді-грудні: як позбутися решток фінансів.

На закінчення ще раз повторюю — ми готові співпрацювати з усіма, хто хоче і може прислужитися Українській державі. «Свобода» в такому разі — це усвідомлена необхідність. До речі, за одну хвилину ефіру платимо 10 німецьких марок. Отже, подавайте свій голос.

Розмову вела Людмила КОХАНЕЦЬ, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

ПІВЦАРСТ

або КІЛЬКА ЕПІЗ

О пів на дванадцяту з боку села Чмарівка у Старгород увійшов молодий чоловік років двадцяти восьми. Він був одягнутий у зелений в талію костюм. Шкарпеток під штиблетами в нього не було. Звали молодого чоловіка Остап Бендер...

Саме з цього й починаються славнозвісні пригоди великого комбінатора. На відміну від Остапа Ібрагімовича, Едуард Петрович потрапив не в Старгород, а в Полтаву, і не пішки, а поїздом, і не з боку села Чмарівка, а з боку станції Свинківка Південної залізниці. І костюм у нього був не зелений, а світло-сірий, та й шкарпетки під штиблетами він мав, хоча з цим товаром у країні скрутно. А втім, в усьому іншому за широтою поглядів, винахідливістю, грандіозністю планів Едуард Петрович дуже походив на Остапа Ібрагімовича.

Так-от, зійшовши на перон, він передусім змахнув пилинки із свого світло-сірого костюма, розправив плечі, посміхнувся назустріч сонцю і наказав собі:

— Уперед!

Сівши в таксі, Едуард Петрович Кусий, відкинувшись на сидіння, недбало кинув водієві:

— У мерію!

Таксист здивовано поглянув на свого пасажира: чи не іноземець, бува, і натиснув на педаль.

У приймальні міськвиконкому гість Полтави чемно привітався із секретаркою й повідомив:

— Я представник радянсько-західнонімецької фірми «ОВІМЕКС». У ділових справах хочу зустрітися з вашим керівництвом...

Невдовзі він уже мав бесіду із заступником голови міськвиконкому В. Химериком.

— Наша фірма віників не в'яже, — зручно вмостившись на стілець, сказав Едуард Петрович. — Географія її ділових стосунків — майже весь світ. А от Полтава в нас, на жаль, не представлена. Незручно якось за ваше місто...

— Чим же я можу зарадити, — наче вибачаючись,

поцікавився
вич, підводя
— Є іде
Кусий. — М
вашому пр
філіал спіл
австралійсь
по переробі
руно». Наш
кий намір.
важення, —
вич поліз у
ментом.
— Не т
сором'язливо
Василь Ва
вам віримо.
що від нас
— Кадри
наголосив
вирішую:
— Що я
є гідні л
В. Химери
арда Петро
та планово
рентьєвої.
— Філіа
стралійсько
— в нашо
чудово! —
пективною
Олексіївна.
ще з дити
Австралії!
ливість?
— Це
Едуард Пе
І не тільки
лише ділов
нок на Кал
знайомство
Як вам та
— О, ц
ти! — в
мовила ж
Вже нас
ня кадрів
алу спільн
«Золоте р
кручувати
сіївна пог
номістом н
привабила
тива побу
але й зар
твом — в
крб. (на
скупився).
мендувала
ного дир
заступни
тавського
— Зако
для служб
римаєте
через Мін
ших справ
подробиці
ра Іванов

ЯРМАРОК

Що там казати: не звикли ми поки що до подібних ярмарків. Як і до поняття «безробітний». Отож, помітив, багато хто з тих, що прийшли того дня до клубу Одеського заводу сільськогосподарського машинобудування, почувалися якось незатишно, скуто. Щоправда, лиш у перші хвилини. Доки доброзичливі Людмила Лобашевська чи Юрій Пчолин, працівники міського центру зайнятості, не брали під свою опіку.

— Вас які сфери діяльності, які спеціальності цікавлять? — запитували.

І тут же, мало не за руку, вели до котрогось із столиків, що розташувалися по обидва боки залу. За ними — представники заводських кадрових служб. Підходжу до одного з

таких стол
ся до роз
чоловіком
Корольова
тові кадр
бів.
— Так,
майстер е
— І що
ві платите
— 480
плюс пре
також на
портом, н
— Мене
на заводі
— Важ
краще, ду
ся на все
са.
— Коли
ти?

— Будь ласка. Ще одне «національне» питання: чи позначається напруження українсько-російських відносин на ваших стосунках із службою Матусевича?

— Я б цього не сказав. Інша справа, передачі російської програми. Деякі з них мали виразний шовіністичний характер. Це неприпустимо. Українська редакція нічого антиросійського собі не дозволить. Можна сперечатися з Єльциним та іншими політичними діячами, можна не погоджуватися з приводу якихось проблем, але робити випади проти народу — ніколи!

— Чого ви собі ще не можете дозволити?

— Закликів до міжнаціональної ворожнечі, до збройного перевороту в якійсь державі. Ми також не маємо права втручатися у внутрішньополітичне життя країн. Наприклад, не можемо агітувати за якогось одного кандидата в Президенти України. Всім повинні надати рівні можливості в ефірі. Так само в релігійній політиці — однакові можливості для всіх конфесій.

— Чи втручається у діяльність радіостанцій «видавець» — американський конгрес?

— Що стосується «видавця» — прошу не плутати його з Верховною Радою. Вона вас фінансує, і ви виходите в зоні її діяльності. Ми ж не звернуті на американську публіку і менш залежні від конгресу. Маємо абсолютне право його критикувати. Втім, здається, ви також маєте таке право...

— Але це ще не означає, що ви і ми ним користуємося...

— О, так. А взагалі хочу підкреслити: «Свобода» — це не є свобода валити в ефір усе, що заманеться. Мені не треба цензора, я сам не випущу передачі, де є неперевірені факти. Власне, я з цього й почав свою директорську діяльність: зняв з ефіру ефектну історію про «агента КДБ з Америки», який прибув на Закарпаття «із сепаратистською метою». «Сепаратист» подасть до суду і виграє, бо «компромат» на нього зводиться на піску.

— Звідки ви берете інформацію?

— «Свобода» має великі кошти для її купівлі, інформація — це найходовіший товар на Заході. На нас працюють усі прес-агентства світу, навіть ТАРС. Річний бюджет радіостанції — 250 мільйонів доларів. Певна частина з них виділяється нашій редакції. До речі, тут діє «соціалістичний» принцип: не використав свої гроші — наступного року виділять менше. Тому всі сушать голову у листопаді-грудні: як позбутися решток фінансів.

На закінчення ще раз повторюю — ми готові співпрацювати з усіма, хто хоче і може прислужитися Українській державі. «Свобода» в такому разі — це усвідомлена необхідність. До речі, за одну хвилину ефіру платимо 10 німецьких марок. Отже, подавайте свій голос.

Розмову вела Людмила КОХАНЕЦЬ, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

ПІВЦАРСТВА ЗА КЕНГУРУ,

або КІЛЬКА ЕПІЗОДІВ З ЖИТТЯ СУЧАСНОГО КОМБІНАТОРА

О пів на дванадцяту з боку села Чмарівка у Старгород увійшов молодий чоловік років двадцяти восьми. Він був одягнутий у зелений в талію костюм. Шкарпеток під штиблетами в нього не було. Звали молодого чоловіка Остап Бендер...

Саме з цього й починаються славнозвісні пригоди великого комбінатора. На відміну від Остапа Ібрагімовича, Едуард Петрович потрапив не в Старгород, а в Полтаву, і не пішки, а поїздом, і не з боку села Чмарівка, а з боку станції Свинківка Південної залізниці. І костюм у нього був не зелений, а світло-сірий, та й шкарпетки під штиблетами він мав, хоча з цим товаром у країні скрутно. А втім, в усьому іншому за широтою поглядів, винахідливістю, грандіозністю планів Едуард Петрович дуже походив на Остапа Ібрагімовича.

Так-от, зійшовши на перон, він передусім змахнув пилинки із свого світло-сірого костюма, розправив плечі, посміхнувся назустріч сонцю й наказав собі:

— Уперед!

Сівши в таксі, Едуард Петрович Кусий, відкинувшись на сидіння, недбало кинув водієві:

— У мерію!

Таксист здивовано поглянув на свого пасажира: чи не іноземець, бува, і натиснув на педаль.

У приймальні міськвиконкому гість Полтави чемно привітався із секретаркою й повідомив:

— Я представник радянсько-західнонімецької фірми «ОВІМЕКС». У ділових справах хочу зустрітися з вашим керівництвом...

Невдовзі він уже мав бесіду із заступником голови міськвиконкому В. Химериком.

— Наша фірма віників не в'яже, — зручно вмостившись на стілець, сказав Едуард Петрович. — Географія її ділових стосунків — майже весь світ. А от Полтава в нас, на жаль, не представлена. Незручно якось за ваше місто...

— Чим же я можу зарадити, — наче вибачаючись, поцікавився Василь Васильович, підводячись з крісла.

— Є ідея, — продовжив Кусий. — Можна створити у вашому прекрасному місті філіал спільного радянсько-австралійського підприємства по переробці вовни «Золоте руно». Наша фірма має такий намір. В мене є повноваження, — і Едуард Петрович поліз у кишеню за документом.

— Не треба, не треба, — сором'язливо зупинив гостя Василь Васильович. — Ми вам віримо. Краще підкажіть, що від нас вимагається...

— Кадри! — із запалом наголосив гість. — Кадри вирішують все!

— Що ж, у нашому місті є гідні люди, — запевнив В. Химерик. І направив Едуарда Петровича до економіста планового відділу Н. Терентьєвої.

— Філіал радянсько-австралійського підприємства — в нашому місті. Та це ж чудово! — загорілась перспективною ідеєю Наталія Олексіївна. — Як я мріяла ще з дитинства побувати в Австралії! Чи буде така можливість? — запитала.

— Ще б пак! — запевнив Едуард Петрович жінку. — І не тільки в Австралії — це лише діловий бік. А відпочинок на Канарських островах, знайомство із Сингапуром. Як вам таке подобається?

— О, це неможливо уявити! — в захопленні мовила жінка.

Вже наступного дня питання кадрів майбутнього філіалу спільного підприємства «Золоте руно» почало «розкручуватися». Наталія Олексіївна погодилася бути економістом новоспеченої фірми: привабила не тільки перспектива побувати за кордоном, але й зарплата за сумісництвом — від 1200 до 8000 крб. (на обіцянки Кусий не скупився). Вона ж і порекомендувала на роль комерційного директора В. Мамохіна, заступника директора полтавського заводу «Легмаш».

— Закордонний паспорт для службових поїздок ви отримаєте від «ОВІМЕКСу» через Міністерство закордонних справ, — ввів Кусий у подробиці справи Володимира Івановича. — А поки що заповніть, будь ласка, анкету...

Того ж дня було зайнято ще одну «вакантну» посаду — очолити Полтавський філіал з радістю погодився Сергій Анатолійович Чухарко, завідуючий відділом Октябрського райвиконкому.

Н. Терентьєва люб'язно запропонувала благодійникові з «ОВІМЕКСу» стіл для роботи у своєму кабінеті:

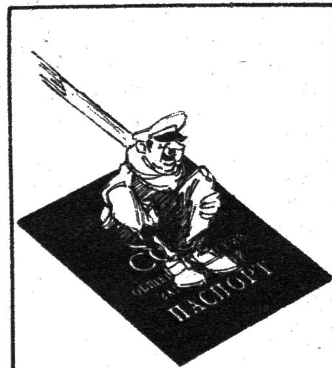
— Почувайте себе, як удома, — доброзичливо посміхнулася вона до Едуарда Петровича.

Проте останній був не з тих, хто ніяковіє або соромиться. У кабінеті міськвиконкому він одразу ж відчув себе зручно й невимушено. Тут приймав кандидатів на посаду у філіал спільного підприємства «Золоте руно», вів з ними бесіди, пропонував заповнювати анкети, брав заяви, сипав направо й наліво обіцянки щодо віз і закордонних паспортів. І всі без найменших сумнівів сприймали цей спектакль за чисту монету. Економіст міської планової комісії Л. Остренко, наприклад, дізнавшись про «Золоте руно», сама запропонувала себе на посаду бухгалтера філіалу. Вона ж порадила взяти на роботу за сумісництвом Л. Коваль, бухгалтера одного з місцевих кооперативів.

— Сфотографуйтеся обов'язково на закордонні паспорти, — інструктував Кусий кандидатів на посади. — Майте на увазі: за кордоном треба тримати марку нашої філії, дбати про честь радянського громадянина, бути порядним...

Філіал спільного підприємства «Золоте руно» все розростався. Ввійшли до нього співробітник НДІ «Гіпротеолбуд» Ю. Карпенко, колишній працівник колишнього обкому партії В. Мордик, «клюнули» на щедрі обіцянки заїжджого «бізнесмена» й керівники деяких підприємств обласного центру.

Заманлива перспектива побувати в Австралії магічно діяла на всіх. Працівники міськвиконкому, члени філіалу, навіть купили політичну

карту світу, вирішивши вивчити відстань до загадкової сонячної країни. Розстеливши її на підлозі одного з кабінетів, вони зміряли відстань від Полтави до Москви, а потім проклали її циркулем до Сіднея.

— Далеченько! — вигукнув хтось.

— Інтереси фірми — над усе! — з осудом поглянув на нього інший. Якщо треба — поїдемо!

— Обов'язково поїдемо! — додав один з наймолодших членів філіалу. — Я обіцяв

ЯРМАРОК ВАКАНСІЙ

Що там казати: не звикли ми поки що до подібних ярмарків. Як і до поняття «безробітний». Отож, помітив, багато хто з тих, що прийшли того дня до клубу Одеського заводу сільськогосподарського машинобудування, почувалися якось незатишно, скуто. Щоправда, лиш у перші хвилини. Доки доброзичливі Людмила Лобашевська чи Юрій Пчолин, працівники міського центру зайнятості, не брали під свою опіку.

— Вас які сфери діяльності, які спеціальності цікавлять? — запитували.

І тут же, мало не за руку, вели до котрогось із столиків, що розташувалися по обидва боки залу. За ними — представники заводських кадрових служб. Підходжу до одного з таких столиків і я. Прислухаюся до розмови, що її веде з чоловіком середніх літ Раїса Корольова, інспектор по підготовці кадрів заводу скловиробів.

— Так, нам саме потрібний майстер електродільниці...

— І що ж ви такому майстрові платите?

— 480 карбованців на місяць плюс преміальні. Доплачуємо також на проїзд міським транспортом, на обіди.

— Мене це влаштовує. А які на заводі умови праці, побуту?

— Вважаємо, нормальні. Та краще, думаю, коли подивитеся на все самі. Ось вам адреса.

— Коли можна там побувати?

— Хоч зараз. Вас там зустрінуть, все покажуть...

Переходжу до столика, на якому табличка: «Одеський завод ковальсько-пресових автоматів». Знайомлюся з начальником відділу кадрів підприємства Іваном Куянцевим.

— Нам не вистачає, насамперед, чоловік з двадцять п'ять кваліфікованих робітників — слюсарів-складальників, токарів. Сподіваємося хоча б частину їх заполучити за допомогою цього ярмарку. В усякому разі, за першу годину її роботи я вже встиг домовитися з двома верстатниками.

За спиною в Івана Дмитровича — стенд, де розписано всі «принадності» заводу, зазначено, у працівниках яких спеціальностей він має потребу, яка заробітна платня, багато що інше. Цікаві читають, уточнюють:

— І через скільки ж років ви обіцяєте житло?

— Як правило, через три-чотири... Будуємо багато і швидко. Але ви повинні мешкати, звичайно, в Одесі і мати право на одержання житла, — відповідає Іван Дмитрович.

Помічаю, що не біля кожного столика гамірно. Не зупиняються там, насамперед, де на стендах фігурує місячна зарплата 250—300 карбованців.

Зате чимала черга до комп'ютера, за яким господарює Сергій Бєлінський. Це ті, хто вже обійшов представників заводських кадрових служб і того, що шукає, не знайшов. Тепер ось надія на комп'ютер, у пам'яті якого всі, а це близько 12 тисяч, вакантні місця, що зареєстровані в місті.

— Де потрібні інженери-конструктори?

— На художників-оформлювачів попит є?

Голос України

...ВА ЗА КЕНГУРУ,

...ІВ З ЖИТТЯ СУЧАСНОГО КОМБІНАТОРА

...ль Васильо-
...з крісла.
...продовжив
...створити у
...ному місті
...радянсько-
...ідприємства
...ни «Золоте
...ма має та-
...не є повно-
...уард Петро-
...ню за доку-

...не треба, —
...инив гостя
...вич. — Ми
...е підкажіть,
...гається...

...із запалом
... — Кадри

...ашому місті
... — запевнив
...правив Еду-
...до економіс-
...ділу Н. Те-

...радянсько-ав-
...ідприємства
...ті. Та це ж
...ілась перс-
...ю Наталія
...як я мріяла
...побувати в
...е така мож-
...итала

... — за...нив
... жінку. —
...ралії — це
... А відпочи-
...их островах,
...Сингапуром.
...добається?

...жливо уяви-
...нні ...ки й

...о дня питан-
...тнього філі-
...підприємства
...почало «роз-
...аталія Олек-
...я бути еко-
...ченої фірми.
...ьки перспек-
...а кордоном,
...за сумісниц-
...200 до 8000
...ки Кусий не
...ж і пореко-
...ь комерцій-
...В. М...хіна,
...ек... пол-
...«Легмаш».

...ий паспорт
...оїздок ви от-
...ОВІМЕКСу»
...во закордон-
...вів Кусий у
...и Володими-
... А поки що

заповніть, будь ласка, анкету...

Того ж дня було зайнято ще одну «вакантну» посаду — очолити Полтавський філіал з радістю погодився Сергій Анатолійович Чухарко, завідуючий відділом Октябрського райвиконкому.

Н. Терентьєва люб'язно запропонувала благодійникові з «ОВІМЕКСу» стіл для роботи у своєму кабінеті:

— Почувайте себе, як удома, — доброзичливо посміхнулася вона до Едуарда Петровича.

Проте останній був не з тих, хто ніяковіє або соромиться. У кабінеті міськвиконкому він одразу ж відчув себе зручно й невимушено. Тут приймав кандидатів на посаду у філіал спільного підприємства «Золоте руно», вів з ними бесіди, пропонував заповнювати анкети, брав заяви, сипав направо й наліво обіцянки щодо віз і закордонних паспортів. І всі без найменших сумнівів сприймали цей спектакль за чисту монету. Економіст міської планової комісії Л. Остренко, наприклад, дізнавшись про «Золоте руно», сама запропонувала себе на посаду бухгалтера філіалу. Вона ж порадила взяти на роботу за сумісництвом Л. Коваль, бухгалтера одного з місцевих кооперативів.

— Сфотографуйтеся обов'язково на закордонні паспорти, — інструктував Кусий кандидатів на посади. — Майте на увазі: за кордоном треба тримати марку нашої філії, дбати про честь радянського громадянина, бути порядним...

Філіал спільного підприємства «Золоте руно» все розростався. Ввійшли до нього співробітник НДІ «Гіпрогеолбуд» Ю. Карпенко, колишній працівник колишнього обкому партії В. Мордик, «клюнули» на щедрі обіцянки заїжджого «бізнесмена» й керівники деяких підприємств обласного центру.

Заманлива перспектива побувати в Австралії магічно діяла на всіх. Працівники міськвиконкому, члени філіалу, навіть купили політичну

карту світу, вирішивши вивчити відстань до загадкової сонячної країни. Розстеливши її на підлозі одного з кабінетів, вони зміряли відстань від Полтави до Москви, а потім проклали її циркулем до Сіднея.

— Далеченько! — вигукнув хтось.

— Інтереси фірми — над усе! — з осудом поглянув на нього інший. Якщо треба — поїдемо!

— Обов'язково поїдемо! — додав один з наймолодших членів філіалу. — Я обіцяв синові маленького кенгуру привезти...

Проте їхати в далеку сонячну Австралію нікому з осіб, причетних до підприємства «Золоте руно», вже не доведеться, тому що «представник» вигаданої фірми Едуард Петрович Кусий виявився звичайним аферистом, особливо небезпечним злочинцем, котрий не так давно вийшов із ув'язнення, де відбув 10 років за махінації, крадіжки та інші злочини.

Дізналися про це легковірні полтавці лише тоді, коли після організаційної наради, що відбулася в приміщенні бібліотеки НДІ «Гіпрогеолбуд», працівники міліції заарештували злочинця. Щоправда, відбулася акція в сутінках, і не всі помітили цей урочистий момент. Зокрема, член липового філіалу В. Мордик поспішив того ж вечора до московського поїзда, щоб передати Кусому 265 карбованців начебто для оформлення візи в Австралію.

Даремно він шукав на пероні Едуарда Петровича, намагався впізнати його по широкій статурі й світло-сірому костюмі. Не знав, не відав Володимир Іванович, що благодійник з «ОВІМЕКСу» в цей час перебуває в камері попереднього ув'язнення. Там при ньому було знайдено величеньку суму грошей. Дев'ять наших земляків, як з'ясувалося, вже встигли стати жертвами афериста...

Чим далі знайомилися слідчі органи з бурхливою діяльністю новоявленого махінатора, тим більше переконувалися в надзвичайній довірливості наших громадян. Як правило, Кусий звертався одразу до батьків міста і області, представлявся, а потім все йшло, як за помахом чарівної палички. У Воронежі, наприклад, його дуже щиро прийняли в колишньому обкомі партії. Місяць годували-поїли за казенний кошт, жив гість у комфортабельному готелі за рахунок обкому. «Купив» Кусий господарів не тільки ідеєю філіалу спільного підприємства «Золоте руно», але й обіцянкою оснастити місцеве видавництво фінською технікою, придбати фінський папір. Його фантазія не знала меж.

— Наша фірма може організувати поїздку кращих учнів вашої області в Німеччину, причому, за свій рахунок, — обіцяв аферист. — А от на сувеніри треба зібрати гроші...

І зібрали: ні багато ні мало, а 3,5 тисячі карбованців. З ними Едуард Петрович і втік із гостинного Воронежа.

У Тюмені обласне керівництво настільки захопилося ідеєю «представника» «ОВІМЕКСу» збирати невикористану сиру нафту з фонтанів і обмінювати її на закордонні товари народного споживання, що виділили у його розпорядження... вертоліт «для ознайомлення з родовищами».

Група ділків з Піцунди зібрала 6 тисяч карбованців для «реєстрації філіалу» й повезла ці гроші Кусому в Москву. Останній пообіцяв негайно оформити візи для «філіалу» і, залишивши його «представників» на площі біля одного з міністерств, пірнув у його двері. Даремно ті чекали його: вийшовши з чорного ходу, Кусий мерщій поїхав на вокзал і сів у поїзд.

Аргументи махінатора діяли безвідмовно. У Червонограді, наприклад, напередодні 8 Березня він на останні гроші купив квіти для жінок — представниць свого «філіалу» і з галантною посмішкою пообіцяв:

— Наступне свято відзначатимемо на Ямайці або в Бомбеї, згодні?

Ніхто не відмовлявся від таких райдужних перспектив.

— Я переконався на досвіді моїх поїздок по країні, що чимало людей в управлінських структурах і матір рідну за гроші продасть,— заявляв на допитах Кусий. — Ніхто й ніколи в різних установах не запитував у мене навіть посвідчення...

Слідством встановлено, що через махінації Е. П. Кусий привласнив собі близько 44 тисяч карбованців. Незабаром суд винесе йому міру покарання за ці злочини. Але задумаймося: чи були б вони можливими без людської легковажності, прагнення до легких грошей і відпочинку на Ямайці?

Ніна КОНДРАТЮК.
Полтава.

...ВАКАНСІЙ

...я. Прислухаю-
...що її веде з
...ніх літ Раїса
...тор по підго-
...ду склoвиро-

...ме потрібний
...ільниці...

...ому майстро.

...нців на місяць
... Доплачуємо
...іським транс-

...штовує. А які
...праці, побуту?

...нормальні. Та
...оли подивите-
...ось вам адре-

... там побува-

— Хоч зараз. Вас там зустрінуть, все покажуть...

Переходжу до столика, на якому табличка: «Одеський завод ковальсько-пресових автоматів». Знайомлюся з начальником відділу кадрів підприємства Іваном Куянцевим.

— Нам не вистачає, насамперед, чоловік з двадцять п'ять кваліфікованих робітників — слюсарів-складальників, токарів. Сподіваємося хоча б частину їх заполучити за допомогою цього ярмарку. В усякому разі, за першу годину її роботи я вже встиг домовитися з двома верстатниками.

За спиною в Івана Дмитровича — стенд, де розписано всі «принадності» заводу, зазначено, у працівниках яких спеціальностей він має потребу, яка заробітна платня, багато що інше. Цікаві читають, уточнюють:

— І через скільки ж років ви обіцяєте житло?

— Як правило, через три-чотири... Будуємо багато і швидко. Але ви повинні мешкати, звичайно, в Одесі і мати право на одержання житла, — відповідає Іван Дмитрович.

Помічаю, що не біля кожного столика гамірно. Не зупиняються там, насамперед, де на стендах фігурує місячна зарплата 250—300 карбованців.

Зате чимала черга до комп'ютера, за яким господарює Сергій Бєлінський. Це ті, хто вже обійшов представників заводських кадрових служб і того, що шукає, не знайшов. Тепер ось надія на комп'ютер, у пам'яті якого всі, а це близько 12 тисяч, вакантні місця, що зареєстровані в місті.

— Де потрібні інженери-конструктори?

— На художників-оформлювачів попит є?

— А на машиністів кранів?

Комп'ютер «знає» все: і хто де потрібний, і які там зарплата, соціально-побутові умови. Й усе це тут же з'являється на дисплеї. Люди читають, занотовують. Поряд є й стендова «роздруковка» банку вакансій, але там людей менше. Приваблює «розумна машина», те, що вона відповідає саме тобі.

— Після вступу в дію з 1 липня республіканського Закону про зайнятість ми почали міркувати, як би наблизити кадрові служби підприємств та організацій до людей, — розповідає директор Одеського міського центру зайнятості Сергій Чупилов. — Ярмарок вакансій, який сьогодні проводимо, цій меті, думаю, цілком відповідає.

...Цілий день не зачинялися двері ярмарку, який можна, мабуть, назвати прообразом майбутньої міської біржі праці. Здається, не так уже й багато людей (коли врахувати, що в місті нині десь близько 20 тисяч безробітних, з яких, правда, зареєстровано в такому статусі лиш... 20 осіб) побувало тут того дня. Проте, 240 з них, говорячи мовою спеціалістів, вступили в контакт з метою працевлаштування. Та С. Чупилов, його колеги вважають, що перший млинець не пішов нанівець. Через міську та районні служби зайнятості направлення на роботу в звичайні дні одержує куди менше безробітних. По-друге, зручно людям поспілкуватися з працівниками відділів кадрів. По-третє, зробили висновки й керівники трудових колективів, яких сюди запросили: це спонукає декого, хто залишився на ярмарку «з носом», краще дбати про людей.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».
Одеса.

Телестудія «Куреня»

КВАДРАТНО-КРУГЛИЙ СТІЛ

ВЕДУЧИЙ: Шановні телеглядачі! Наше телебачення починає традиційний вечірній круглий стіл. Ранковий, обідній та післяобідній круглі столи, які ми вже сьогодні провели, викликали неодмінний інтерес глядачів, що нас дивилися. Їх на сьогодні в Україні налічується аж п'ятеєст чотири особи, яким ми щиро вдячні.

А тепер представляємо учасників нашого вечірнього круглого столу. Це голова виконкому партії шанувальників пива Гнат Дебелочревенко, президент спілки професійних страйкарів Василь Гармидер, член соціалістичної фракції на платформі «Козятин-сортувальна» Пилип Козак-Червоний та фундатор асоціації «Зелене світло» Марко Козюля. Усіх їх ви чудово знаєте, як і мене — вашого улюбленого телекоментатора Петра Блюдолиза. Нагадую, наші контактні телефони записано в мене на сірниковій коробці. Дзвоніть, пишіть, заходьте. Тема круглого столу традиційна: з чим наша ненька Україна йде до референдуму.

ДЕБЕЛОЧРЕВЕНКО: Хоч мені ніхто слова не давав, але першим почну я. Кажете, Україна йде до референдуму? Мені теж десь про це доводилось читати. А чи знаєте ви, що ситуація з пивом у нас на сьогодні просто катастрофічна? В той час, як, приміром, у Непалі на кожного жителя припадає нуль цілих і три сотих кухля пива на рік, у нас цей показник набагато менший. Крім того, як нам нещодавно повідомили, Єльцин дав наказ припинити поставку тарані...

КОЗАК-ЧЕРВОНИЙ: Даруйте, товаришу, що я вас перебив, але ми теж припинили постачати до Москви ячмінь. І, як заявив мер міста Попов, пиво «Ячмінний колос» там уже можна купити тільки на ієни...

ГАРМИДЕР: Дозвольте маленьку поправку: пиво — це у нас. А в них — піво...

КОЗАК-ЧЕРВОНИЙ: Товариші, прошу дотримуватися толерантності і не перебивати. Я розумію, що ідея єдиного економічного простору, яку обстоює наша соціалістична фракція, не всім тут до вподоби. Але мушу зазначити: справа не в ідеї, а в тому, як її втілювати. Бо в той час, як у нас єдиний простір себе не виправдав, є цікавий досвід інших країн. Взяти, приміром, Антарктиду. Там теж єдиний простір, і хіба пінгвіни скаржаться на життя?..

ВЕДУЧИЙ (позіхає): Не забувайте про ефірний час. Треба дати висловитися всім учасникам. Хто в нас ще не висловився?..

КОЗЮЛЯ: Висловлюватися я тут перед камерою не буду, бо людина культурна. Хоча члени нашої асоціації «Зелене світло», яка об'єднує водіїв з усієї України, висловлюються на кожному перехресті. І їх можна зрозуміти — до наших вимог не хочуть прислухатися. Через те наша асоціація разом з наймасовішою громадською позапартійною організацією «Вуличний рух України» вважає, що референдуму проводити не можна. Аж поки ДАІ не змінить своєї позиції щодо червоного світла світлофора. Його треба негайно заборонити! Червоне світло, як і взагалі червоний колір, — компартійний пережиток. Геть червоне світло з шляхів суверенної України! Усім машинам та пішоходам — зелене світло!..

ВЕДУЧИЙ (солодко позіхає): Ну, що ж, усі висловили свої точки зору. Тепер настав час відповідати на запитання наших телеглядачів. Перше запитання, звісна річ, адресоване мені, як ведучому. Кавалер двох медалей з селища Глуха Дірка питає — зачитую: «Чому в народі ваш круглий стіл прозвали «столом кругляків...». Ось тут я трохи не згоден з автором запитання...

ГАРМИДЕР: Я з ним категорично не згоден. Подивіться на стіл, за яким ми сидимо! Хіба він круглий?

ВЕДУЧИЙ: Він квадратний Ну, все. На жаль, час, відведений нам на відповіді, увесь вийшов (дуже солодко позіхає). Дякую присутнім за плідну розмову. Це був дуже солодкий, даруйте, цікавий круглий сті-і-л (засинає).

Лунають позивні програми «Вечірня казка», помилково з'являється заставка «Вечірнього вісника».

ВЕДУЧИЙ (прокидаючись): На добраніч, діти!..

...На сцену вибігають танцюристи у геть витертих від постійних телеконцертів шароварах, а тим часом ЦТ коментує події в Україні...

Тимофій ПРОКОПЕНКО, перший заступник голови Курінної телерадіокомпанії.

Конкурс «І не таке буває»

ЛЮДЕЙ НЕМАЄ!

Одного разу в клубі мали відбутися збори жителів селища. Прийшли вчителі з місцевої школи, потроху народ зібрався. Годину чекають, другу, а збори все не починаються. Знявся гамір.

— Чому не починаєте збори? — питають голову селищної Ради.

А він:

— Людей немає!

— Як це немає? — питають.

— А ми хіба не люди?

Голова відповідає:

— Ні, ви не люди, ви вчителі!..

Володимир ВОЛОШИН. Львівська область.

ПРИВАТИЗАЦІЯ

У двері подзвонили, і заінтригований Андрій відчинив. До квартири ступив елегантний чоловік з приязним обличчям та гарними манерами.

— Ви дизайнер Нетудихата? — запитав непроханий гість солодко.

— Та...а...к?! — із зростаючим здивуванням підтвердив Андрій.

— Тоді сердечно вітаю, дорогий товаришу! — урочисто й водночас розчулено мовив чоловік.— За дорученням мера виконую приємну й почесну місію — я щасливий повідомити, що вам, як ветеранові праці, батькові трьох дітей та квартиронаймачеві з двадцятирічним стажем безкоштовно передано у приватну власність оцю гарну квартиру!

Останні слова незбагненний благодійник вигукнув у захваті й на високих нотах. Нетудихата враз очманів, а коли оговтався, то заїкаючись пробелькотів лише якісь недоречні засмальцьовані слова вдячності. Повноважний представник мерії тицьнув Андрієві свідоцтво у солідній з позолотою палітурці і щез однаково раптово, як і з'явився. І тільки тепер до колишнього звичайнісінького квартиронаймача дійшло надзвичайне усвідомлення того, що віднині він за помахом чаклунської палички перетворився у приватного житловласника, майже буржуя!..

Потім увесь тиждень було свято — кубрячили ніби востаннє. В екстазі перебували всі — і хазяї, і гості. Авжеж, відзначали щось надто новітнє: не банальні іменини, родини чи хрестини, а загадкове та манливе — оприватнення! Однак буденні турботи не забарилися — на кухні звично «полетів» водопровідний кран. Незвичним було інше — слюсар-сантехнік об'явився негайно.

— Приватник? — радісно запитав хазяїна майстер, немов ніколи не куштував Андрієвих могоричів і, взагалі, бачив його вперше в житті.

— А тобі, Ваню, яка різниця,— трохи образився Андрій,— приватник я чи пролетар? Добре либонь знаєш, що за Андрієм Нетудихатою, як кажуть, не заіржавіє...

— Є різниця, Андрію,— зморщив лоба сантехнік,— це про свій казенний житловий фонд держава мусить якось дбати, підтримувати, щоб там не було, у належному стані. А приватникові, як кажуть, приватницьке — ринкові закони і ціни ринкові. Отож, моя власна приватна прокладка, коштуватиме тобі тепер не троячку, як завше, а, вибач, четвертак...

Нетудихата тяжко переживав за втраченим четвертаком і від отих душевних мук відволік його лише візит двірника. Загадково посміхаючись, той вручив Андрієві нову розрахункову книжку. Дизайнер з подивом відзначив, що квартирна платня підскочила вп'ятеро!

— Поясніть, Кузьмовичу,— погано приховуючи розпач, запитав він,— чому це я маю більше платити? Адже квартира тепер моя, тобто для мене безплатна! Я — хазяїн!

Кузьмович усміхнувся у вуса.

— Про нас, людей найманої праці, піклується рідна соціалістична держава, дотації сплачує. Як кажуть, один за всіх — всі за одного. А ви, приватні власники — в усьому самі лише за себе. У вас, як той казав, людина людині вовк, звір, ворог.

Нетудихата вперше в житті відчув звірячу ненависть до скромного раніше й симпатичного Кузьмовича. «От воно — класове почуття!» — майнула думка.

— Це ж бо справжнісінька дискримінація,— ледве не загарчав він,— я працюю інженером-дизайнером на державному виробництві і належу до армії найманої праці. То чому ж я маю отак переплачувати?!

— Переплачувати неприємно і невигідно. А от вносити страхові внески — абсолютно протилежне,— несподівано озвався миршавий чоловічок, визирнувши з-під пахви двірника.— Про дітей треба піклуватися, про наше майбутнє.

— Пробачте, хто ви і до чого тут діти? — розсердився хазяїн.

— Страхагент Драч, завжди до ваших послуг! — улесливо усміхнувся чоловік.— А про дітей попіклуватися не завадить. Подивіться навкруги, на ці бетонні клітки. Що робитимуть наші нащадки, коли оце, так би мовити житло розвалиться? Гадаєте, одержать нове? Дзуськи! Приватна власність тим і приватна, що її ніхто не віднімає, але ж ніхто і не дарує. І хочеш жити не просто неба — купуй нове житло, чи будуй. Ви скажете, за які такі гроші? Все дуже просто — за рахунок страхування. Отож страхуватися, і негайно!

Андрій мовчки увіп'явся у страховий поліс, у цифри з численними нулями. Своїм рідним дизайном такої суми не заробиш і за все життя, хоча б прожити сто років. Він мовчки, але рішуче виставив агента за поріг, сів за стіл і зосереджено заходився писати:

«Вельмишановний пане Президенте!

Пишу Вам як до фундатора та натхненника Великої перебудови, яка мене, раба, з Вашої легкої руки, перетворила у людину, хазяїна. Невичерпне щастя переповнює мене: я, проста радянська людина, інженер-дизайнер, став тепер приватним власником — володарем трикімнатної квартири. Я довго мучився через невдоволене прагнення віддячити Вам і рідній державі за моє незрівнянне щастя і, от, вирішив: я повертаю Батьківщині право на приватну власність моєї квартири! Нехай я знову жевріtиму простим квартиронаймачем, аби квітнула й мужніла наша омріяна соціалістична приватизація! Відданий Вам і перебудові — дизайнер Андрій Нетудихата».

Відтоді спокій заповнив Андрієву душу і коли за ним прийшли, то не відчув він ні страху, ні здивування — мовчки одягнув святковий костюм і найліпшу краватку та й віддався у руки долі. Дизайнер Нетудихата спокійно споглядав, як везли його до президентського палацу, як вийшов до сяючої золотом зали сам Президент, як витяг той з кишені сліпучо-білого папірця, як розпочав читати:

— Указ Президента,— Андрія вразили високі врочисті слова,— про абсолютну недоторканність приватної власності та незворотність процесу приватизації житла.

— Неправда! — вирвалося у приватника,— я її вам уже подарував!

— Указ є Указ! — з докором заперечив Президент.— Укази Президента мусять виконуватися.

— Протестую! — вигукнув Андрій.— Я зробив свій соціалістичний вибір. Я — квартиронаймач!

— Бачу з вами не досягнути консенсусу,— спохмурнів Президент,— навіщо ви, молода людина, підігрієте декому, ллєте на млин деструктивним елементам...

— Хай живе комунізм, світле майбутнє всього людства! — заволав Нетудихата і вмить опинився в лещатах президентської охорони.

— Хай живе! — пручався Андрій.— Хай! Хайль! Хайль!

Стусани стали нестерпними і... він прокинувся.

— Ти що?! — Терла очі дружина.— Уві сні фашугою обернувся.

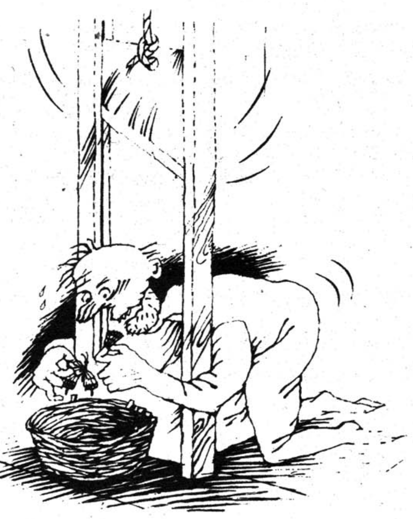
— Ой! — виправдовувався Андрій.— У таких снах і фашугою і садюгою обернешся. Вранці все переповім. А зараз затям одне: ні за яких обставин нікому двері не відчиняти!

Андрій ліг на спину, трохи помовчав, потім кволо, засинаючи, пробурмотів:

— Як кажуть загниваючі: мій дім — моя фортеця. Авжеж, їм там легше за отими мурами. А все ж цікаво, якої б вони заспівали, коли б і їх отак, на підворозі до комунізму, рятували всеперемагаючою соціалістичною приватизацією.

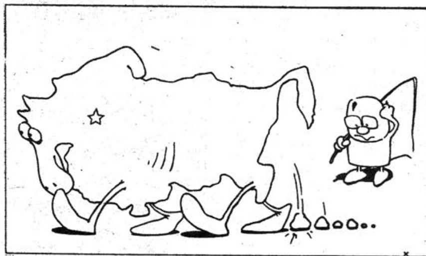
Юрій БОЛЬШАК.

Мал. Олега СМАЛЯ.

Усьо чотко!

ЗА КОРДОН

Залишивши позаду останні кілометри рідної землі, поїзд наблизився до державного кордону. Деркач визирнув у вікно: по цей і той бік височіли вартові вежі з прожекторами, тягнувся частокіл стовпів, поміж яких їжачилися спіралі колючого дроту, чорніла зорана контрольна смуга. Порожнім пероном походжали прикордонники з собаками. До вагона ввійшло троє: двоє молодиків у зелених кашкетах і людина старшого віку — митник.

— Усім залишатися по своїх купе! — гучно скомандував старший за чином.— Пі-ідготувати документи і речі для перевірки!

Виймаючи свій міжнародний паспорт, Деркач згадав, якою ціною — у прямому і переносному значеннях цього слова — він його здобув. Нерви в УВІРі попсували добряче. То запрошення від іноземних родичів не відповідало формі, то з характеристики був не зовсім ясний його моральний вигляд, то фотографія виявилася не того формату, який треба, то в анкеті нечітко вказано дівочу національність однієї з бабусь. До того ж черга за квитками розтяглася мало не на рік, тоді як візу уклали лише на два місяці. Звісно, доводилося стимулювати всіх, од кого залежав кожний крок. Га й то, виїздив би назовсім — це сяк-так, а тут — тьху, не встигнеш роздивитися — вже й назад.

Нарешті, варта зайшла до купе, де їхав Деркач. Старший почав вивчати паспорт, — прискіпливо звіряючи його з власником.

— Де одержували?

— За місцем проживання — у Харкові.

— А вуха на знімку чому не такі?

— Як не такі? — мимоволі схопився за вуха Деркач.— З якими народився, такі й маю. Ще зроду не міняв. Може, тому, що зачіска інша?

— Навіщо? Щоб не впізнали?

— Підстригся — закордон усе ж таки.

— Гроші з собою везете? Недозволені.

— Боронь боже, лише що належить за обміном,— квапливо відповів Деркач, хоч ягодицю його пекло кілька зашитих у труси іноземних купюр.

— Зуби золоті маєте? — поцікавився митник.

— Маю, маю,— вискалився Деркач.— Ось один.

— У декларації чому не вказали? А горілки чому дві?

— А скільки можна?

— Хіба не знаєте — одну.

— Це я для себе — лікуватися,— бухикнув Деркач.

— То ви що — хворий?

— Ні, ні, то я так, для профілактики. Куди ж мені її подіти?

— До камери схову здайте, на станції,— незворушно відказав митник.— Будете їхати назад — заберете.

— Та я ж зараз не встигну!

— То ваш клопіт. Тоді вважатимемо за контрабанду — складемо протокол вилучення.

Деркач подумав, що після такого протоколу закордон йому не світитиме до краю життя.

— Та киньте її! — порадив бувалий сусід по купе.— Або ліквідуйте.

— Розбити, чи як?

— Навіщо розбивати — випийте.

— Усю пляшку? Сам?

— Дякую, але такої я не зживаю.

Деркач дістав із валізки кусень сала і паляницю, що їх прихопив із собою у путь. Затим здрав капелюшка з півлітровки й, задерши голову, зихилив із горлянки до самого денця. Продемонструвавши митникові порожню пляшку, він упав на ліжко й вимкнувся.

— Ризиковий мужик,— поковтнули слину прикордонники й рушили далі.

Деркач спав і не чув, як поїзд проминув контрольно-пропускний пункт, як у вагоні зазвучала незнайома мова — це пройшлася варта, тільки вже в інших мундирах, як та знову порпалася в його майні й перевіряла документи, і як состав простукотів далі, вже чужою землею.

До російського міста Бєлгорода залишалося ще з півгодини...

Савелій ЦИПІН.

Харків.

Мал. Володимира **ХОРОШЕНКА.**

Пародія

КАПЕЛЮХИ НА СТОВПАХ,

або ЯК СТАТИ ПЕРЕХОЖИМ

Він навіть
не помічав
що перед ним
скидають
капелюхи
телеграфні
стовпи
й підморгують
червонмии
від безсоння
очима
світлофори.
Мабуть,
він і не йшов
зовсім...

Віталій БОРИСПОЛЕЦЬ
З вірша «Перехожий».

Йому було до лампочки
що дощ вночіперіщить
і шлях перебігають стовпи.
До «лампочки»
мчав крізь степи.
Чув лише голос віщий
але не бачив стовпа.
Оппа
Мотор пропав
нема і стовпа
отой перехожий.
бо не йшов, а їхав
О боже!
Лихо
було вчора
а нині взяли у шори
сьогодні
в зоні
аварійника
закрили
щоб на державних крилах
мрійником
не літав
і на вус намотав.

Володимир СЕМЕНО.

Полтава.

ПОНЕДІЛОК
25 листопада

ПРОГРАМА УТ—1

16.00 УТН.
16.10 Для дітей. До, мі, соль.
16.40 На допомогу школі. Українська література. І. Котляревський. «Енеїда».
17.10 Придніпровські обрії. Теленарис.
18.20 Грає Н. Малій (арфа).
18.30 Наука в умовах незалежності. Інтерв'ю з головою Комітету по науково-технічному прогресу при Кабінеті міністрів України С. М. Рябченком.
19.00 УТН.
19.30 Студія «1 грудня». Зустріч з кандидатом у Президенти України В. М. Чорноволом.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Пісенний вернісаж-92.
21.20 Все про кіно.
22.35 Вечірній вісник.
23.05 Жовтий листок. Концерт.
23.35 УТН.
23.50 Музичні зустрічі.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 КТБ-1 і канал Франс Інтернаціональ представляють художній фільм «Фантомас». 1 серія. «Магічний ешафот».
10.45 «Мийдодір». Мультфільм.
11.05 Прем'єра документального фільму «Моя Азія».
11.25 Народні казки і притчі різних країн. «Мисливець і пітон».
11.30 Футбольний огляд.
12.00 ТСН.
12.10 Грає камерний ансамбль солістів під керуванням Ю. Башмета.
13.30 Економічне агентство.
14.00 Телемікст.
14.45 Блокнот.
14.50 Біржовий пілот.
15.00 ТСН (з сурдоперекладом).
15.10 Це було, було...
15.30 «Денний поїзд». Художній телефільм.
17.05 Дитяча година (з уроком німецької мови).
18.05 «Заїр»: конголезьке Ельдорадо». Теленарис.
18.35 ТСН. Міжнародний випуск.
18.50 За законами ринку.
19.25 КТБ-1 і канал Франс Інтернаціональ представляють художній фільм «Фантомас». 2 серія. «Обійми диявола».
21.00 Інформаційна програма.
21.35 «Пережите». Фільми 1 і 2.
22.05 Авторське телебачення.
23.50 ТСН.
0.05 «Нет, я не изменил...». Доля і життя Афанасія Фета.
1.10 «Денний поїзд». Художній телефільм.

ПРОГРАМА УТ—2, ЦТ—2

8.00 Гімнастика.
8.15 Мультфільми.
8.35 Італійська мова.
9.05 Бесіди про російську культуру.
9.45 У світі тварин (з сурдоперекладом).
10.30 «Драматургія успіху». Документальний телефільм.
11.00 Німці у Росії. Фольклорна програма.
11.30 Т. Ін. КО.
12.00 Кримінальний канал. Цілком секретно.
12.55 Пам'яті І. Талькова.
13.55 «Дорога, не скажу куди...» Документальний телефільм.
15.30 Віче. Відеоповтор від 22.XI*.
17.00 Сходження до професії інженер.
17.30 Зустрічі на Шаболовці.
18.15 У світі тварин (з сурдоперекладом).
19.00 Пани-товариші.
19.15 Грані.
19.55 Реклама.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 П'яте колесо.
22.20 Телебіржа інформує*.
22.50 Реклама.
23.00 Вісті.
23.20 Астрологічний прогноз на завтра.
23.25 Золоті ворота. У почині було слово...*.

*** Передачі ІІ програми УТ.**

У програмах телебачення можливі зміни. Стежте за щоденними повідомленнями дикторів телебачення.

ВІВТОРОК
26 листопада

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (мультфільм, «Домашній психотерапевт: хто він», «У світі прекрасного», «Таємниці звичайної води», «Театральні зустрічі», музика, погода).
8.45 УТН.
9.00 Студія «1 грудня». Зустріч з кандидатом у Президенти України В. М. Чорноволом.
10.15 Музичний фільм «До батька по пісні».
10.35 Шкільний екран. 8 кл. Фізика.
10.55 Доброго вам здоров'я.
11.25 Маленький концерт.
11.40 Шкільний екран. 11 кл. Українська література. О. Гончар. «Собор».
12.10 УТН.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. Веселка.
16.40 На допомогу школі. Російська література. О. Грибоєдов. Сторінки життя і творчості.
17.15 Співає народний артист України Г. Гаркуша.
17.50 Мультфільм «Кицьчин дім».
18.05 Документальний фільм «Леонід Кравчук. Сила позиції». («Укркінохроніка»).
18.25 Звучить гітара.
19.00 УТН.
19.30 Студія «1 грудня». Зустріч з кандидатом у Президенти України О. М. Ткаченком.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Пісенний вернісаж-92.
21.20 Майстри гумору.
22.25 Вечірній вісник.
22.55 «Знову чую голос твій». Фільм-концерт.
23.25 УТН.
23.40 «Світлиця». Телеклуб жінок України.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.05 КТБ-1 і канал Франс Інтернаціональ представляють художній фільм «Фантомас». 2 серія «Обійми диявола».
10.40 Дитяча година (з уроком німецької мови).
11.40 Танці стародавньої Еллади.
12.00 ТСН.
12.10 «Нет, я не изменил...». Доля і життя Афанасія Фета.
13.15 Концерт камерної музики.
13.45 Телемікст.
14.30 Економічне агентство.
15.00 ТСН (з сурдоперекладом).
15.15 «В гостях у М. Озерова».
15.45 «Суд у Єршовці». Художній телефільм. 1 серія.
16.50 Дитячий музичний клуб.
17.35 Разом з чемпіонами.
17.50 Мультфільми.
18.15 Світ захоплених.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Сходинки.
19.25 Художній фільм «Фантомас». 3 серія «Мрець-вбивця».
21.00 Інформаційна програма.
21.35 «Пережите». Фільми 3 і 4.
22.05 Телевізійне знайомство.
23.15 ТСН.
23.30 Програма ІКС.
0.30 «Микола Зінов'єв приймає друзів».
1.55 «Суд у Єршовці». Художній телефільм. 1 серія.

ПРОГРАМА ЦТ—2 і УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.15 Французька мова. 1 рік.
8.45 Французька мова. 2 рік.
9.15 Мультфільм.
9.30 Сходження до професії інженер.
10.00 «Струна дзвенить у тумані». Телевистава
11.00 П'яте колесо.
12.45 М. Чудакова у програмі «Кут Правди і Ямського поля».
13.00 Ритмічна гімнастика.
13.30 Співає Каунаський державний хор.
17.00 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
18.00 Співає М. Дідик*.
18.30 Київська панорама*.
19.00 Живе слово. У земляків-полтавців*.
19.45 Хто ми... Громадсько-політичний відеотижневик. Частина 1.
21.00 Маленький концерт.
21.10 Хто ми... Частина 2.
22.10 Музичний фільм «Не журись»*.
22.35 Росія ділова.
22.55 Реклама.
23.00 Вісті.
23.20 Астрологічний прогноз
23.25 Паралелі.

СЕРЕДА
27 листопада

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» (гімнастика, мультфільм, корисні поради, парламентський коментар, «Мрію про піднесене буття», кримінальна хроніка, «Брати наші менші», музика, погода).
8.45 УТН.
9.00 Студія «1 грудня». Зустріч з кандидатом у Президенти України О. М. Ткаченком.
10.15 Музичний фільм «У стилі джаз-ретро».
10.35 Шкільний екран. 11 кл. Основи інформатики і обчислювальної техніки. Алгоритми роботи з літерними величинами.
11.05 Меморіальний кінотиждень «Бабин Яр». «Нетерпимість».
12.45 УТН.
16.00 УТН.
16.10 На допомогу школі. Історія України. Запорозька Січ. Адміністративно-політичний устрій.
16.40 Народні таланти. Ансамбль «Вільняночка».
17.10 Мультфільм «Кошеня з вулиці Лизюкова».
17.20 Прем'єра документального фільму «Я єсть народ...».
18.30 УТН.
19.00 Футбол. Кубок європейських чемпіонів. «Динамо» (Київ) — «Бенфіка» (Лісабон).
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Пісенний вернісаж-92.
21.20 Плеяда. Художньо-публіцистична програма. У перерві — 22.35 Вечірній вісник.
0.20 УТН.
0.35 Нічний телезал. Фільм-балет «Дім при дорозі».

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.00 Художній фільм «Фантомас». 3 серія «Мрець-вбивця».
10.30 Мультфільм.
10.40 Разом з чемпіонами.
10.55 Дитячий музичний клуб.
11.40 Грає Державний духовий оркестр РРФСР.
12.00 ТСН.
12.10 За зведеннями МВС.
12.25 Програма ІКС.
13.25 «Миті...».
13.50 Біржові новини.
14.05 Блокнот.
14.10 Партнер.
14.40 Торговий ряд.
15.00 ТСН (з сурдоперекладом).
15.10 Сьогодні і тоді.
15.40 «Суд у Єршовці». Художній телефільм. 2 серія.
16.45 «Світлі звуки сантура».
17.00 Дитяча година
18.00 Планета.
18.35 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 За зведеннями МВС.
19.00 Про майбутнє «великої» науки.
19.25 Художній фільм «Фантомас». 4 серія. «Трамвай-примара».
21.00 Інформаційна програма.
21.35 «Пережите». Фільм 5.
22.00 Спортивна програма У перерві — 22.50 ТСН.
23.55 Музичний прогноз. 5 тур.
0.15 «Кохання з першого погляду». День перший.
0.55 «Суд у Єршовці». Художній телефільм. 2 серія.

ПРОГРАМА УТ—2, ЦТ—2

8.00 Гімнастика.
8.20 Німецька мова. 1 рік.
8.50 Німецька мова. 2 рік.
9.20 Мультфільм.
9.35 Ключ до світового ринку.
10.05 «Струна дзвенить у тумані».
11.00 Ми всі з одного світу.
12.30 К-2 представляє.
13.25 «Місце пригоди — Льошчині луки».
14.05 Концерт В. Пікайзена.
17.00 Співає В. Готовцева.
17.20 «Височайше затверджений».
17.45 Фільми режисера В. Гладишева. «Близька пустка».
18.45 Кримінальні вісті.
19.00 Прошу слова.
19.10 Київська панорама*.
19.40 «Відроджена пісня»*.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Україна і Росія в історичній ретроспективі. Інтерв'ю доктора історичних наук В. А. Смолія*.
21.05 Відродження. Зустріч із співголовою Союзу українок, поетесою А. Пашко*.
22.00 Патрісія Каас у Москві.
22.55 Реклама.
23.00 Вісті.
23.25 Патрісія Каас у Москві.

ЧЕТВЕР
28 листопада

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» [гімнастика, мультфільм, спортивний огляд, «Цікава новина», музика, погода].
8.45 УТН.
9.00 Все про кіно.
10.15 Театр і час. Чи легко бути директором!
11.15 Документальний фільм «Я есть народ...».
12.25 УТН.
16.00 Новини.
16.10 Для дітей. Веселка.
16.55 Документальний фільм «Президент США в Києві».
17.05 Збірник мультфільмів «Чарівний Гоша».
17.20 Спадщина. Легенди стародавнього Острога.
18.15 Земле моя. Екологічні проблеми Чорного моря.
19.00 УТН.
19.30 Студія «1 грудня»». Зустріч з кандидатом у Президенти України І. Р. Юхновським.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Пісенний вернісаж-92.
21.20 Реклама.
21.35 Прем'єра художнього телефільму «Народний Малахій». [«Укртелефільм»].
23.00 УТН.
23.15 Нічний телезал. Художній фільм «Острів». 1 серія.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.00 Художній фільм «Фантомас». 4 серія «Трамвай-примара».
10.35 Дитяча година [з уроком англійської мови].
11.35 Мультфільм.
11.45 Виступає вокальна група «Жовхар».
12.00 ТСН.
12.10 Спортивна програма.
13.50 Документальний фільм.
14.10 Теленікст.
14.55 Блокнот.
15.00 ТСН [з сурдоперекладом].
15.15 Якщо вам після...
16.00 «Поруч з вами. Друкарка». Художній телефільм.
17.10 Світ захоплених.
17.25 Фільми-призери XIV Всесоюзного фестивалю телефільмів у Саратові. «Доля Кузьми Поклонова».
18.35 ТСН. Міжнародний випуск.
18.40 ...До шістнадцяти і старші.
19.25 Прем'єра фільму-вистави Ризького молодіжного театру «Демократія». П'єса Й. Бродського.
21.00 Інформаційна програма.
21.35 «Пережите». Фільми 5 і 7.
22.20 Музика в ефірі. У перерві — 23.20 ТСН.
0.35 ТБ про ТУ.
1.25 «Кохання з першого погляду». День другий.
2.00 «Поруч з вами. Друкарка». Художній телефільм.

ПРОГРАМА УТ—2, ЦТ—2

8.00 Гімнастика.
8.20 Іспанська мова. 1 рік.
8.50 Іспанська мова. 2 рік.
9.20 Здоров'я [з сурдоперекладом].
9.50 Мультфільм.
10.05 М. Ломоносов-літератор.
11.00 Дім на Чистих Прудах. Центр Р. Бикова. «Опудало». Художній фільм.
13.10 «Я пам'ятаю мить чудову...» Фільм-концерт.
14.00 «Голос пам'яті». Документальний телефільм про А. Папанова.
14.55 Ритмічна гімнастика.
17.00 Розминка для ерудитів.
17.30 Здоров'я [з сурдоперекладом].
18.00 «Шолом». Зустріч з ансамблем єврейської музики «Алія».
18.30 Ключ до світового ринку.
19.00 Парламентський вісник Росії.
19.15 Київська панорама*.
19.45 «Вечорниці»». Фільм-концерт*.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 П'яте колесо.
22.20 За незалежність України. Інтерв'ю професора історії і політології Т. Гунчака [США] і доктора філологічних наук А. Погрібного*.
23.00 Вісті.
23.20 Астрологічний прогноз на завтра.
23.25 Джаз-тайм.

П'ЯТНИЦЯ
29 листопада

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Відеоблок «Ранкова мозаїка» [гімнастика, мультфільм «Разом — одна сім'я», «Господині на замітку» «Твоє хобі», музика, погода].
8.45 УТН.
9.00 Студія «1 грудня». Зустріч з кандидатом у Президенти України І. Р. Юхновським.
10.15 Співає народна артистка України В. Арканова.
10.45 Художній телефільм «Народний Малахій».
12.10 Камерний концерт.
12.35 УТН.
16.00 Новини.
16.10 Сонячне коло.
16.40 На допомогу школі. Музика. Творчість Б. Лятошинського
17.10 Рок за незалежність.
18.10 Реклама.
18.15 Альфа і Омега. Науково-пізнавальна програма.
19.00 УТН.
19.30 Студія «1 грудня». Зустріч з кандидатами у Президенти України. Частина 1.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 Пісенний вернісаж-92.
21.20 Реклама.
21.30 Студія «1 грудня». Зустріч з кандидатами у Президенти України. Частина 2.
23.30 УТН.
23.45 Пісні В. Шаповаленка.
0.20 Нічний телезал. «Острів». 2 серія.

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 «Ранок».
9.00 «Солдатська казка». Мультфільм.
9.15 ...До шістнадцяти і старші.
10.00 Музика в ефірі.
12.00 ТСН.
12.10 «Демократія».
13.40 Народні мелодії.
13.50 Мультфільм.
14.00 Біржові новини.
14.30 Блокнот.
14.35 Бридж.
15.00 ТСН [з сурдоперекладом].
15.15 «Переможці».
16.00 Теніс. Кубок Девіса. Фінал. Збірна Франції — збірна США.
17.00 «Зоряний дощ». Молодіжний фестиваль у Ризі.
18.15 Світ захоплених.
18.30 ТСН. Міжнародний випуск.
18.45 Танці, танці, танці.
18.55 Людина і закон.
19.40 Прем'єра художнього телефільму «Недільний день».
20.00 «ВіД» представляє: «Поле чудес».
21.00 Інформаційна програма.
21.35 Хокей. Чемпіонат СРСР. «Динамо» — ЦСКА. 3 період.
22.15 «ВіД» представляє: «13—31», «Справа» «Музогляд», «Шоу-біржа», «Музика», «Матадор». У перерві — ТСН.
1.45 Теніс. Кубок Девіса. Фінал

ПРОГРАМА ЦТ—2 і УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.20 Англійська мова. 1 рік.
8.50 Англійська мова. Сімейний альбом США.
9.20 Розминка для ерудитів.
9.50 Мультфільм.
10.20 Світ грошей А. Сміта.
11.00 П'яте колесо.
12.45 Вікно.
13.15 Концерт оркестру російських народних інструментів Держтелерадіо.
14.25 «Мистецтво Олександра Шилова». Документальний телефільм.
17.00 Авторські програми Т. Шах-Азізової. А. Чехов «Три сестри».
18.00 Світ грошей А. Сміта.
18.40 Київська панорама*.
19.00 Міжнародний турнір з кікбоксингу.
19.55 Реклама.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Прем'єра документального телефільму «Друга російська революція». 4 серія.
21.25 Художній фільм «Лимерівна»*.
23.00 Вісті.
23.25 Фільм-кабаре «Танго із смертю».

СУБОТА
30 листопада

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Ритмічна гімнастика.
7.50 Циркова програма.
8.10 Художня панорама. Майстер декоративно-прикладного мистецтва Д. Пожоджук.
8.50 Для дітей. Художній фільм «Подорож пана Ляпки». 1 і 2 серії.
11.35 Співає І. Шведова.
11.45 За незалежність України. Інтерв'ю з Президентом Міжнародної асоціації допомоги кооператорам України П. Рубаном.
12.35 УТН.
12.45 «Круглий стіл». До Всесвітнього дня боротьби зі СНІДом
14.15 Українські наспіви.
14.30 Головний приз І Всеукраїнського кінофестивалю. Прем'єра художнього фільму «Голод-33». Зустріч з творчою групою.
16.30 Сонячні кларнети. Самодіяльні художні колективи Херсонської області.
17.45 Право. Телерадіоканал.
19.00 УТН.
19.30 Віче.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 Пісенний вернісаж-92.
21.20 Молодіжна студія «Гарт». У перерві — Вечірній вісник.
23.50 УТН.
0.05 Нічний телезал. Художній фільм «Трагедія приватного підприємця».

ПРОГРАМА ЦТ—1

6.30 Ритмічна гімнастика.
7.00 Мультфільми: «Хоробре оленя», «Умка шукає друга».
7.30 Суботній ранок ділової людини.
8.30 ТСН.
8.45 Відеоканал «Співдружність».
10.00 Наш сад.
10.30 Ранкова розважальна програма.
11.00 Фільми режисера С. Колосова «Дороги Анни Фірлінг». 1 і 2 серії.
13.35 Кар'єра. Конкурс менеджерів. 3 тур.
14.30 Музичний кіоск.
15.00 ТСН [з сурдоперекладом].
15.15 Під знаком «Пі».
16.10 «Тхеквондо і жінки».
16.20 У світі казок і пригод. Мультфільм «Чудовий ліс».
17.50 Чудовий град Москов. Документальний телефільм. Фільм 6. «У пошуках істини».
18.25 Фігурне катання. Міжнародні змагання на приз Всесоюзної телерадіокомпанії. Показові виступи.
19.25 Прем'єра мультфільму «Бджола Майя». 22 серія.
19.50 Прем'єра художнього телефільму «Міцний мужик».
21.00 Інформаційна програма.
21.35 Синій концерт.
22.35 Теніс. Кубок Девіса. Фінал. Збірна Франції — збірна США.
23.35 ТСН.
23.50 «Європа плюс».
0.50 «Усім — спасибі!». Художній телефільм.

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

8.00 Гімнастика.
8.15 Ревю-Кавказ.
9.00 Мультфільм.
10.00 «Монастирське життя в СРСР». Документальний фільм.
10.50 Концерт ансамблю «Орнамент».
11.00 Відеоканал «Плюс одинадцять».
13.00 Глобальний клас. Телеміст Москва — Бостон.
14.00 Своя дзвіниця.
14.15 Капітал.
14.45 В. Ворошильський. Щоденник інтернованого.
15.05 Спаси і сохрани.
15.55 Прошу слова.
16.10 «Тлумачення сновидінь». Фільм про З. Фрейда.
17.00 М. Трест.
17.30 Музичні враження.
17.55 Музичний фільм «Верховино, світку ти наш»*.
18.40 Київська панорама*.
19.10 Познер і Донахью. Щотижнева програма з США.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 Творчий вечір письменника-сатирика Є. Дударя*.
21.50 Музичний глобус*.
23.00 Вісті.
23.20 Астрологічний прогноз на завтра.
23.25 Українська симфонічна музика. І. Рачинський. Симфонія соль мінор*.

НЕДІЛЯ
1 грудня

ПРОГРАМА УТ—1

7.30 Сьогодні — 1 грудня. Коментар.
7.40 Музика.
8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 — Спеціальні випуски УТН [в перервах — художні та музичні передачі].
20.45 На добраніч, діти!

ПРОГРАМА ЦТ—1

8.00 Спорт для всіх.
8.30 ТСН.
8.45 Тираж «Спортлото».
9.00 «Освідчення в коханні».
9.15 З ранку раненько.
10.00 На службі Вітчизні.
10.45 Ранкова зірка.
11.45 Клуб мандрівників.
12.45 ЕХ. Екологічна хроніка.
13.00 Сільська година.
14.00 Фотоконкурс «Земля — наш спільний дім».
14.05 Здоров'я. До Всесвітнього дня боротьби зі СНІДом.
15.00 ТСН [з сурдоперекладом].
15.15 Діалог у прямому ефірі.
16.00 Марафон-15.
17.00 Міжнародна панорама.
17.45 Народні казки і притчі різних країн. «Невірна дружина».
17.50 Уолт Дісней представляє...
18.40 «Ілюзіон». Художній фільм «Скарб Сьєрра Мадре».
21.00 Інформаційна програма.
21.35 Футбольний огляд.
22.05 Аншлаг. Аншлаг. М. Євдокимов.
23.25 ТСН.
23.40 «ВіД». Музика проти СНІДу.
1.10 Теніс. Кубок Девіса. Фінал. Збірна Франції — збірна США.
1.50 «Наш паровоз, вперед лети...» Про новий фільм Е. Рязанова «Небеса обітовані».

ПРОГРАМА ЦТ—2 І УТ—2

8.00 На зарядку, ставай.
8.15 Дитяча програма.
9.15 Легенди в концерті.
10.15 Ім'я в історії. До 95-річчя з дня народження Г. Жукова.
11.15 Я та інші.
12.30 Селянське питання.
13.00 Ж. Сіменон. «Сім хрестиків у записній книжці». Фільм-вистава.
14.40 Святе і вічне.
14.55 Етюд на тлі історії.
15.25 «Відхід». М. Цвєтаєва.
16.00 Чемпіонат світу з баскетболу серед професіоналів НБА.
17.00 Вечір Ті-Бі-Ес на Російському телебаченні.
19.55 Реклама.
20.00 Вісті.
20.20 Вечірня казка.
20.35 «Друга російська революція». Документальний телефільм. 4 серія.
21.25 Українська біржа повідомляє, пропонує, рекомендує*.
21.40 Маленький концерт*.
22.00 Телебіржа інформує*.
22.30 «Подільські гуляночки»*.
23.00 Вісті.
23.20 Астрологічний прогноз на завтра.
23.25 Надбання республіки. З. Шарко.
23.55 «Тиша № 9». Авангард у музиці.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Анатолій ГОРЛОВ
перший заступник головного редактора
Олександр БІЛИК
заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
оглядач, завідуючий відділом культури
Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО
заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
редактор відділу кореспондентської мережі
Віталій СУДДЯ
відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Член редколегії — Анатолій Солонський.

Автори макета — Анатолій Мироничев, Євген Українець.

Чергові редактори — Катерина Вороненко. Дмитро Десятников

Випусковий — Олексій Бондаренко

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори:
Валентина Лукаш, Ірина Бабич, Валентина Восколович, Галина Каблак, Ольга Малкіна, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська.

Верстальники:
Тетяна Балюк, Ольга Яценко, Алла Буднікова, Марія Солодюк, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти:
Наталія Позняк, Валентина Чичирко.

* * *

252047. Київ 47. Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» проспект Перемоги. 50

Індекс 60955.

Тираж 158.700

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 0315227.